

KI-notat nr.: 47/2010 - Bakgrunn for vedtak

Søker/sak:	Småkraft AS/ Muoidejohka kraftverk	
Fylke/kommune:	Nordland/Beiarn	
Ansvarlig:	Øystein Grundt	Sign.:
Saksbehandler:	Tor Simon Pedersen	Sign.:
Dato:	26 MAI 2010	
Vår ref.:	NVE 200705594-28	
Sendes til:	Søker og alle som har uttalt seg til saken	

Middelthuns gate 29
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO
Telefon: 22 95 95 95
Telefaks: 22 95 90 00
E-post: nve@nve.no
Internett: www.nve.no
Org. nr.:
NO 970 205 039 MVA
Bankkonto:
0827 10 14156

Søknad om tillatelse til å bygge Muoidejohka kraftverk i Beiarn kommune, Nordland fylke

Innhold

Sammendrag	1
Søknad	3
Høring og distriktsbehandling	4
Søkers kommentar til høringsuttalelsene	21
Tilleggsopplysninger og kommentarer til disse	29
Norges vassdrags- og energidirektorats (NVEs) merknader	32
NVEs vurdering	38
NVEs konklusjon	42

Sammendrag

Småkraft AS har søkt om tillatelse til bygging av Muoidejohka kraftverk i Beiarn kommune i Nordland. Kraftverket vil utnytte et fall på 496 meter og gi en produksjon på 19,5 GWh. Planen omfatter kraftverksinntak, overføring av to mindre sidebekker, rørgate/vannvei, kraftstasjon og bygging av vei samt tilknytningsforbindelse til eksisterende 22 kV-linje.

Beiarn kommune går inn for at det gis konsesjon, men tar forbehold om at det installeres omløpsventil for å unngå momentan tørrlegging av elvestrekningen nedstrøms kraftverket og at rørledningen graves ned.

Fylkesmannen i Nordland går imot tiltaket på grunn av reduksjonen i villmarkspregede områder. Dersom det gis tillatelse foreslås det å pålegge minstevannføring og installasjon av omløpsventil. Fylkesmannen understreker også viktigheten av at rør og kabler graves ned og at rørtaseen revegeteres med stedegne arter.

Nordland Fylkeskommune går imot den planlagte utbyggingen på grunn av negative konsekvenser for inngrepsfrie områder, friluftsliv og landskap. Om det gis konsesjon forutsettes det at utbygger samarbeider tett med reindriften ved utforming av anlegget og at fylkesmannens forslag til avbøtende tiltak tas til følge.

Sametinget har ingen merknader ut over at om det under arbeid i marken komme frem gjenstander eller andre levninger som viser eldre aktivitet i området, må arbeidet stanses og melding sendes Sametinget omgående.

Reindriftsforvaltningen i Nordland er skeptiske til tiltaket, og mener, sammen med Saltfjellet reinbeitedistrikt, at om tillatelse gis så må anleggsveien fjernes etter at anlegget er ferdigstilt, samt at gjenværende vei lukkes med bom og at reinbeitedistriktet får nøkkel til denne. Det påpekes videre at utformingen av anlegget må skje i samråd med reinbeitedistriktet for å oppnå en optimal plassering i forhold til reinens trekk.

Sjøfossen Energi AS er områdekonsesjonær på søknadstidspunktet (nå Bodø Energi AS) for det aktuelle området. Sjøfossen Energi AS har foretatt utredninger av fremtidig nettstruktur. På bakgrunn av dette har man kalkulert søkers eventuelle nettbidrag i fall en konsesjon gis.

Forum for natur og friluftsliv i Nordland og Bodø og omlands turistforening går i mot utbygging på grunn av de negative konsekvensene utbyggingen kan ha på inngrepsfrie områder, landskap, biologisk mangfold samt for gyteområder for ørret.

Samarbeidsforeningen for Beiarelva påpeker fiskeinteressene i nedre del av Muoidejohka og krever minstevannføring ved en utbygging.

Grunneier Håkon Høyås og Sørbøgda Grunneierlag ber om at det pålegges minstevannføring hvis en tillatelse gis og at tiltaket ikke må medføre at uløpet av Muoidejohka i Beiarelva flyttes.

Tverrånes og Forsmo Gård tar ikke stilling til for eller i mot bygging av kraftverket i sin høringsuttalelse, men gjør oppmerksom på mulige konsekvenser for landbruket, blant annet eventuelt bortfall av Muoidejohka som beiteskille.

NVE mener at fordelene ved tiltaket i form av ny fornybar energiproduksjon på ca. 19,5 GWh og mulighet for etablering av næringsvirksomhet og verdiskapning samt bidrag til å styrke lokal bosetting er vesentlige. Hensyn til biologisk mangfold, fisk og landskap tilsier etter NVEs syn at det må fastsettes minstevannføring hele året på utbyggingsstrekningen ved en konsesjon. Sammen med oppfølging i planleggings- og byggefasen og med krav til gjennomføring som ivaretar reindriftsinteressene er ulempene etter vår oppfatning akseptable.

NVE mener fordelene ved det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir i medhold av vannressursloven § 8 Småkraft AS tillatelse til å bygge Muoidejohka kraftverk med overføring av to sidebekker. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Søknad

NVE har mottatt følgende søknad fra Småkraft AS, datert 18.5.2007:

Småkraft AS ønsker å utnytte vannfallet i Muoidejohka i Beiarn kommune i Nordland fylke, og søker herved om følgende tillatelser:

1. Etter vannressursloven, jf. § 8, om tillatelse til:

- Å bygge Muoidejohka kraftverk som beskrevet i søknaden.

2. Etter forurensningsloven om tillatelse til:

- Gjennomføring av tiltaket.

3. Etter energiloven om tillatelse til:

- Bygging og drift av Muoidejohka Kraftverk, med tilhørende koblingsanlegg og kraftlinjersom beskrevet i søknaden.

Alle andre nødvendige opplysninger om tiltaket fremgår av vedlagte utredning

Muoidejohka kraftverk, hoveddata		
TILSIG		Hovedalternativ
Nedbørfelt	km ²	13,99
Årlig tilsig til inntaket	mill.m ³	27,66
Spesifikk avrenning	l/s/km ²	65,6
Middelvannføring	m ³ /s	0,88
Alminnelig lavvannføring	m ³ /s	0,01
5-persentil sommer (1/5-30/9)	m ³ /s	0,1
5-persentil vinter (1/10-30/4)	m ³ /s el. l/s	0,006
KRAFTVERK		
Inntak	moh.	640
Avløp	moh.	144
Lengde på berørt elvestrekning	m	1700
Brutto fallhøyde	m	496
Midlere energiekvivalent	kWh/m ³	1,12
Slukeevne, maks	m ³ /s	1,7
Slukeevne, min	m ³ /s	0,07
Tilløpsrør, diameter	mm	700
Tunnel, tverrsnitt	m ²	
Tilløpsrør/tunnel, lengde	m	1550
Installert effekt, maks	MW	6,9
Brukstid	timer	3019
PRODUKSJON		
Produksjon, vinter (1/10 - 30/4)	GWh	2,8
Produksjon, sommer (1/5 - 30/9)	GWh	16,7
Produksjon, årlig middel	GWh	19,5

ØKONOMI

Utbyggingskostnad	mill.kr	38,6
Utbyggingspris	kr/kWh	1,95

Muoidejohka kraftverk, elektriske anlegg**GENERATOR**

Ytelse	MVA	7,7
Spenning	kV	3,3 el. 6,6

TRANSFORMATOR

Ytelse	MVA	7,7
Omsetning	kV/kV	3,3 (6,6)/22

NETTILKNYTNING (kraftlinjer/kabler)

Lengde	km	0,25
Nominell spenning	kV	22
Luftlinje el. jordkabel		

Høring og distriktsbehandling

Søknaden behandles etter bestemmelsene i vannressursloven. Den har vært kunngjort i avisene "Saltenposten" og "Avisa Nordland" og har vært lagt ut til offentlig gjennomsyn på Beiarn kommunes servicekontor og bibliotek. Søknaden har dessuten blitt sendt på høring på vanlig måte til berørte offentlige instanser og private organisasjoner.

NVE har mottatt følgende høringsuttalelser til søknaden:

Beiarn Kommunestyre behandlet i møte 05.10.2007 sak 29/07. Følgende vedtak ble fattet:

"Beiarn kommune konstaterer at de inngrepsfrie naturområdene vil bli redusert som følge av den planlagte utbyggingen. De villmarkspregede områdene, som ligger mer enn 5 km fra tyngre tekniske inngrep, vil i dette tilfelle bli redusert med 3 kvadratkilometer.

I følge Miljøstatus Nordland har det vært en vesentlig reduksjon av slike villmarkspregede arealer de siste 20- årene i Saltfjellet-Svartisenområdet.

Når det gjelder vannvei og overføringene, vil Beiarn kommune påpeke at en løsning der overføringene legges i rør på bakken, eller i åpen grøft, er svært uheldig. Rørgater lagt på bakken vil være uheldig for rasjonell skogsdrift i området, og det vil kunne virke uheldig inn på beitende bufe, og for viltet generelt. Den eneste akseptable løsning er å legge rørene ned i bakken eller i sprengt grøft.

Beiarelda er nasjonalt laksevassdrag.

Det planlegges nå for en utvidelse av den lakseførende strekning i Beiarelda, ovenfor Høgforsen. Om det lykkes å få til en slik utvidelse, vil de deler av Muoidejohka nedenfor den planlagte kraftstasjonen, være en del av den lakseførende strekning.

I følge grunneiere i området er det fisk i de nedre delene av Muoidejohka, en strekning på ca 160 m fra samløpet med Beiarelda, der det er innlandsørret. Beiarn kommune mener at det

burde vært gjennomført en bedre undersøkelse på fisk i området, blant annet fiske med elektrisk fiskeapparat, og en vurdering av gyte- og oppvekstmuligheter for laks og ørret.

Beiarn kommune krever at det settes som konsesjonsvilkår at utbygger deltar i fiskefremmende tiltak i området med minimum kr. 20.000 pr. år som utgjør kr. 1000,- pr. planlagt produsert GWh i midlere år.

Beiarn kommune er klar over at det vil være minimal vannføring i deler av året i Muoidejohka, særlig på etterm vinteren. For å bidra til å opprettholde en mer stabil minimumsvannføring fra utløpet av kraftverket til samløpet med Beiarelva, krever Beiarn kommune at det installeres en omløpsventil ved kraftstasjonen.

Området i Muoidejohka kan være en egnet lokalitet som tilfluktsted for fisk under flomperioder, et område for næringssøk for fisk samt oppvekstområde for yngel.

Vi viser i denne forbindelse til det beskyttelsesregime som er opprettet gjennom vedtak om nasjonale laksevassdrag.

Med de forbehold nevnt ovenfor, går Beiarn kommune inn for den planlagte utbyggingen."

Fylkesmannen i Nordland uttaler i brev av 28.9.2007:

"(...)

Viser til oversendelse datert 20.08.07 fra NVE vedlagt søknad fra Småkraft AS om tillatelse til bygging av Muoidejohka kraftverk. Miljørapporten som beskriver dagens situasjon i vassdraget, naturinngrep som følger av utbyggingen og konsekvenser for relevante miljøtema er utarbeidet av Sweco Grøner.

Muoidejohka kraftverk skal utnytte fallet mellom kote 640 og kote 144. Kraftverket er beregnet å gi en årlig kraftproduksjon på 19,8 GWh i et midlere år. Det er planlagt at to mindre bekker som har samløp med Muoidejohka henholdsvis 90 og 180 meter nedstrøms det planlagte inntaket, skal overføres til Muoidejohka oppstrøms inntaket. Inntaksdammen, som blir ca 3 meter høy og 20 meter lang, blir plassert ved kote 640. Fra inntaket skal det bores en sjakt ned til en tunnel som blir 550 meter lang. Tunnelen munner ut i dagen ved kote 320. Derfra skal vannveien gå som nedgravd rør i en strekning på ca 660 meter ned til kraftstasjonen som blir liggende ved kote 138.

Generelt om småkraftverksutbygginger i Nordland

Vi ser at det i Nordland løpende kommer inn søknader om småkraftverksutbygginger. Disse småkraftverkene vil, om de får konsesjon, sakte men sikkert "spise opp" en stor del av det vi har igjen av inngrepsfrie naturområder i Nordland. For å unngå en utbygging av små vannkraftverk der "først til mølla" i stor grad har vært gjeldende praksis, arbeides det nå med å få på plass fylkesvise planer for småkraftverk. Vi har fått signaler fra Nordland fylkeskommune om at arbeidet med en fylkesdelplan for småkraftverk vil starte opp ved årsskiftet 2007/2008. Vi mener at behandlingen av alle småkraftprosjekter og spesielt de med stort konfliktpotensial bør utsettes til denne planen foreligger. Vi vil da kunne vurdere konfliktgrunnlaget gjennom en "samlet plan" og dermed ha bedre mulighet til å prioritere de minst miljøskadelige og samtidig mest lønnsomme prosjektene.

Fisk og ferskvannsbiologi

Beiarelva er i St.prp. 32 (2006-2007) " Om vern av villaksen og ferdigstilling av nasjonale laksevassdrag og lakseffjorder" vedtatt som nasjonalt laksevassdrag. Beskyttelsesregimet for nasjonale laksevassdrag innebærer blant annet at vannkraftutbygging og fysiske inngrep i og langs vassdraget som kan være til nevneverdig negativ betydning for laksen, ikke skal gjennomføres, jf. St.prp. 32 (2006-2007).

Lakseførende strekninger utgjør i alt 31,1 km elveløp. I hovedelva vandrer laksen 27,5 km opp til Høgforsen. Dersom fisketrappene i Høgforsen blir restaurert vil laksen trolig kunne vandre 35 km videre oppover i vassdraget til en foss ved Leiråmo. I søknaden står det at tiltaksområdet ligger ovenfor lakseførende strekning. Dette stemmer ikke helt. For tiden pågår det et prosjekt hvor det plantes ut lakserogn ovenfor den strekningen som i dag er tilgjengelig for fiskeoppvandring. Formålet med prosjektet er å teste ut hvor godt egnet den øvre delen av Beiarelva er som gyte- og oppvekstområde for laks. Inneværende år vil det bli gjennomført yngel-/ungfiskundersøkelser for å kontrollere tilslaget av utsettingene. I løpet av 2008 vil det bli utarbeidet en kost-/nytte analyse av en restaurering av fisketrappene i området Høgforsen - Klipa.

Elva har en meget spesiell bestand av reint elvegytende sjørøye. Vassdraget er det eneste i Nordland med dokumentert elvebasert sjørøyebestand, og dermed trolig Norges og Europas sørligste reine elvegytende bestand.

Strekningen fra Høgfossen og til Muoidejohkas samløp med Beiarelva er ca 13 km. Denne strekningen har bestander av ørret og røye. Fylkesmannen er ikke kjent med fiskeinteresser i øvre del av Muoidejohka. Imidlertid er en strekning på ca. 150 meter i nedre del av elva registrert som gyteområde for ørret. Det er ikke gjennomført elektrisk fiske på den aktuelle strekningen, noe som kunne ha gitt kunnskap om tettheten av ørretyngel og dermed elvas betydning som gyteområde for ørret. Denne strekningen kan som følge av en eventuell restaurering av fisketrappene også bli verdifull som gyte- og oppvekstområde for laks og sjørøye. Sideelvene til hovedvassdraget er varmere og mer produktive enn hovedelva. Dette vil sannsynligvis medføre at yngel som oppholder seg i sideelvene vil oppnå bedre vekst enn yngel som vokser opp i hovedvassdraget. Laksefisk kan foreta habitatskifte flere ganger i løpet av livet, og slike ontogenetiske nisjeskift kan være forårsaket av marginale habitat som påvirker deres vekst og utvikling. Følgelig kan det tenkes at det kan forekomme migrering mellom Beiarelva og de mer produktive sideelvene. På bakgrunn av dette er det viktig å ivareta gyte- og oppvekststrekningene sideelvene representerer, inkludert den nedre strekningen av Muoidejohka.

Det er ikke gjennomført undersøkelser av bunndyrfaunaen spesielt for Muoidejohka, men undersøkelser i Beiarelva med flere sidevassdrag kan tenkes å være representativt for forekomster av bunndyr i Muoidejohka. Likevel burde en slik undersøkelse vært gjennomført for omsøkte vassdrag.

Undersøkelser av Koksvik i 1979 og Jensen et al. i 1993 viste at tettheten av bunndyr er stor i Beiarelva, særlig i sidevassdraget Tollåga. Beiarelva har stort innslag av døgnfluelarver (Ephemeroptera spp.). Det er registrert 11 arter av døgnfluer og 17 arter av steinfluer (Plecoptera spp.). I forhold til den store andelen brevatt og de lave temperaturene som er målt i elva er dette en uventet rik og variert bunndyrfauna. Bunndyrene

er viktige næringsemner for fisk.

Det framgår av miljørapporten at ingen av artene innenfor insektsgruppene steinfluer, døgnfluer, vårfluer (Trichoptera spp.) eller fjærmygg (Chironomidae spp.) er oppført i den nasjonale rødlista over truede arter i Norge. Denne vurderingen ble gjort i forhold til Rødlista fra 1999. Fylkesmannen vil minne om at det i desember 2006 ble utgitt en revidert rødliste, som erstatter Rødlista fra 1999. Miljørapporten må dermed anses som mangelfull med hensyn til rødlistete arter.

Tiltaket medfører at det i perioder vil bli svært lav vannføring mellom inntaksdammen og kraftstasjonen (jf. figur 1.2 i Miljørapporten). Dette vil gå ut over produksjonen av bunndyr på strekningen. Reduksjon i produksjonen av bunndyr vil føre til mindre drift av næringsdyr til fiskebestanden. Tiltaket vil også kunne ha negativ påvirkning på nedre del av Muoidejohkas verdi som gyteområde for den stasjonære ørret og som potensielt gyteområde for sjøørret og laks fra Beiarelda. Gytestrekingen ligger nedstrøms kraftstasjonen. Problemer for laksefisk vil være tilknyttet start og stopp av kraftverket.

Naturtyper

Bekkekløfter finnes der bekker eller mindre elver skjærer seg ned i bratte lisider, og danner særegne miljø med en rekke spesialiserte arter. Det er dannet en s-formet kløft mellom kote 400 og kote 600 (jf. bilde 3.6 i Miljørapporten). Denne kløften er på grunn av vanskelig tilgang ikke undersøkt. Deler av kløfta har liten solinnstråling, og luftfuktigheten er sannsynligvis høy på grunn av at kløftas smale og dype utforming og at den er skjermet mot vind. De sterkeste påvirkede fossesprøytområdene har innslag av sjeldne og spesialiserte, sterkt fuktighetskrevede mosearter. Avklaring i forhold til disse naturtypene burde vært undersøkt og gått klart fram av miljørapporten.

Landskap og friluftsliv

Fra Beiardalen er det bare en liten del av de nederste strykene og fossene i Muoidejohka som er synlig av selve vassdraget. Bekkekløften mellom kote 400 og kote 600 er et dominerende landskapselement. De største negative effektene på landskapsbildet er tilknyttet redusert vannføring, samt bygging av inntaksdammer, rørgate, kraftstasjon og anleggsvei. Elvestrekningen mellom inntaksdammene og kraftstasjonene vil i stor grad miste betydningene som landskapselementer.

Friluftslivskvaliteter henger nøye sammen med miljøtema som landskap, inngrepsfrie områder, fiske og vilt. Negative konsekvenser for disse verdiene påvirker også friluftslivet. Hovedvassdraget benyttes i friluftslivssammenheng, og fisket i Beiarelda ovenfor lakseførende strekning er nå organisert med salg av fiskekort.

Inntaksdammen ligger ca en km vest for det som i DN's naturbase er registrert som Saltfjellet friluftslivsområde med bruksområde turer til fots eller på ski i fjellet, fiske i ferskvann og jakt. Brukerfrekvensen for dette området er høy.

Verneverdier og inngrepsfrie naturområder

Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark ligger øst for prosjektområdet. Avstanden mellom det planlagte vanninntaket og yttergrensen av nasjonalparken er i overkant av en km. Formålet med opprettelsen av nasjonalparken er å bevare et vakkert og tilnærmet uberørt fjellområde

med dets plante- og dyreliv og geologiske forekomster, der variasjonen i naturforholdene er særlig markert og verdifull. I tillegg skal nasjonalparken sammen med Gåsvatnan og Saltfjellet landskapsvernområder og Storlia naturreservat bidra til å bevare et sammenhengende naturområde som også inneholder mange samiske og andre kulturminner, samt gi allmennheten mulighet til naturopplevelse i området.

Tekniske inngrep har redusert arealet og antallet villmarksprega områder (>5 km fra tyngre tekniske inngrep) i Norge de siste 100 år. I perioden 1988 - 2003 mista Nordland 701 km² villmarksprega områder, mer enn noe annet fylke i Norge. I samme periode mista Nordland 978 km² inngrepsfrie naturområder (> 1 km fra tyngre tekniske inngrep), også dette mer enn noe annet fylke i Norge. Av denne reduksjonen sto vannkraftutbygging for henholdsvis 81 % og 45 %.

Det har i mange år har vært et miljøpolitisk mål å sikre store, sammenhengende naturområder uten tekniske inngrep. Dette går blant annet fram av St.meld. nr 29 (1996-97)

Regional planlegging og miljøpolitikk, St. meld. nr 58 (1996-97) Miljøvernpolitikk for en bærekraftig utvikling, i St. meld. nr 37 (2000-2001) Om vasskrafta og kraftbalansen, og i Sem-erklæringa til forrige regjering. I Stortingets behandling av stortingsmelding nr 37 (2000-2001) sier komiteen blant annet følgende:

"Komiteens flertall mener potensialet i framtidige utbygginger kombinert med den økte verdien av å sikre de gjenværende naturområdene gjør at epoken med store vannkraftutbygginger er over. Flertallet mener hensynet til kommende generasjoners naturopplevelser tilsier en restriktiv holdning til videre vassdragsutbygging, og at vi lar de aller fleste vassdrag som står igjen forbli urørt ".

I St.prp. nr. 1 (2004-2005) fra Miljøverndepartementet, er INON ført opp som eget arbeidsmål nr. 2.2. "Sikre at gjenværende naturområde med urørt preg blir tekne vare på " Dette er klare føringer som man må forholde seg til. Den nye regjeringa viderefører også dette i plattformen de har lagt gjennom Soria Moria forhandlingene. De sier blant annet i sin erklæring:

"Hensynet til kommende generasjoners naturopplevelser tilsier en restriktiv holdning til videre vassdragsutbygging, og at vi lar de aller fleste vassdrag som står igjen forbli urørte. "

Det går fram av vedlagt miljørapport at tiltaket medfører bortfall av ca 3 km² villmarkspreget område (jf. figur 3.3.). INON sone 1 og sone 2 blir reduseres med henholdsvis ca 2 km² og ca 1,5 km². Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark er et tilnærmet uberørt fjellområde, og omsøkte tiltaket vil ha stor negativ påvirkning på fagtemaet inngrepsfrie naturområder.

Konklusjon

Ut fra en totalvurdering av konsekvensene for miljøverdiene i området går Fylkesmannen mot utbygging av Muoidejohka kraftverk. Hovedårsaken er reduksjon av ca. tre km² villmarkspregete områder.

Dersom det til tross for Fylkesmannens frarådning blir gitt tillatelse for bygging av omsøkte tiltak foreslår vi følgende avbøtende tiltak:

Minstevannføring

For å opprettholde en viss produksjon av bunndyr på den berørte elvestrekningen samt av hensynet til friluftslivsinteressene og landskapsbilde, bør det stilles krav om en minstevannføring som minimum tilsvarer alminnelig lavvannføring. Slipp av minstevannføring vil også være av positiv betydning for eventuelle fuktighetskrevende arter/vegetasjonstyper langs elva.

Omløpsventil

Stans av kraftverket uten at det er montert omløpsventil og/eller slippes stor nok minstevannføring vil kunne føre til rask reduksjon av vannføringen og mulig kortvarig tørrlegging av elva nedstrøms. For å ivareta gyte- og oppvekstmulighetene for ørret i Muoidejohka forutsetter vi at det monteres omløpsventil i kraftverket.

Plassering av kraftstasjon og utløp

Vatnet fra kraftstasjonen bør primært føres ut ovenfor vandringshinderet for ørret slik at gyte- og oppvekstforholdene blir minst mulig påvirket. Dette vil også kunne medføre avlufting av vannet slik at mulig gassovermetning og dødelighet hos ørret kan unngås.

Tilpasning av anlegget:

- *Under stikking av eksakt trase for veg og rørledning samt plassering av kraftstasjon og inntaksdam samt eventuell deponering av overskuddsmasser må det tas hensyn til miljøverdiene i området, blant annet vegetasjon og landskap.*
- *Rør og kabler bør graves ned der det er mulig. I den forbindelse er det viktig at den samme massen som graves opp brukes til tildekking. Biologisk sett er det gunstig at de stedegne artene får revegetere inngrepsområdet på en naturlig måte og at det ikke sås til med frøblanding. Dette bør det brukes stedegent frø fra området.*
- *Det må ellers legges vekt på skånsom behandling av terreng og vegetasjon, blant annet er det viktig å bevare kantvegetasjonen langs elva."*

Nordland fylkeskommune behandlet saken i fylkesrådet 29.1.2008 og fattet følgende vedtak:

"(...)

1. *De dokumenterte negative konsekvens for INON, spesielt villmarkspregede områder, friluftsliv og landskap innebærer så store negative konsekvenser at Nordland fylkeskommune fraråder at man gir konsesjon til tiltaket.*
2. *Hvis NVE til tross Nordland fylkeskommune og Fylkesmannen i Nordland sin negative holdning til planene vurderer å innvilge konsesjon ber Nordland fylkeskommune om at det utføres tilleggutredninger for biologisk mangfold i bekkekløften mellom kote 400 og 600.*
3. *Hvis NVE etter at tilleggutredning for biologisk mangfold er gjennomført, fremdeles ønsker å innvilge konsesjon, vil fylkeskommunen understreke følgende momenter:*

- *Nordland fylkeskommune viser til tiltakshavers aktsomhets- og meldeplikt dersom en under markinngrep skulle støte på fornminner, jf. kulturminnelovens § § 3, 4 og 8 andre ledd. Dersom det under arbeidet skulle oppdages gjenstander, ansamlinger av trekull eller naturlige/uventede steinkonsentrasjoner må vi underrettes umiddelbart. Det forutsettes at nevnte pålegg bringes videre til dem som skal utføre arbeide i marken.*
- *Nordland fylkeskommune vil oppfordre til et nært samarbeid med reinbeitedistriktet angående detaljutforming av tiltaket.*
- *At Fylkesmannen i Nordland sine forslag til avbøtende tiltale gjennomføres*

Fra fylkesrådets vurdering:

" (...)

Fylkesrådet har i sin tiltredelseserklæring klargjort at klima og miljø vil være en sentral del av satsingen i årene som kommer. Nordland fylkeskommune skal føre en miljøpolitikk som ivaretar biodiversiteten og verner om mangfoldet i naturen.

Sentralt har regjeringen i Soria-Moria erklæringen sagt at:

"Det må være et grunnleggende prinsipp at vår egen generasjon har et ansvar for å gi kommende generasjoner like god tilgang til naturopplevelser som vi selv har. Stadig færre områder i Norge er uberørt av tekniske inngrep, og vi må gi sterkere beskyttelse av områder og naturkvaliteter om også våre etterkommere har rett til å oppleve. Vårt mål er at utryddelsen av arter må stanses i Norge og i resten av verden. Hvert år ødelegges regnskog som tilsvarer halvparten av Norges areal."

Selv om planene innebærer noen positive effekter i form av økt kraftproduksjon, verdiskaping og blant annet et 1/2 årsverk til drift, overskygger de negative konsekvensene planene vil medføre dette.

Fylkesråden vil her understreke sammenhengen mellom inngrepsfri natur, biologisk mangfold og friluftsliv. Konsekvensene for landskap, friluftsliv og villmarkspregete naturområder er så store at Nordland fylkeskommune ikke kan støtte prosjektet. Fylkesråden er også kritisk til at tiltaket berører Saltfjellet - Svartisen nasjonalpark og et av de største inngrepsfrie områdene i Nordland.

Biologisk mangfold er et satsingsområde for fylkeskommunen. Utredningen for dette temaet er mangelfulle. Hvis NVE til tross Nordland fylkeskommune og Fylkesmannen i Nordland sin motstand mot planene vurderer å innvilge konsesjon, må det utføres tilleggsutredninger for biologisk mangfold i bekkeløften mellom kote 400 og 600."

Videre fra saksutredningen:

Tidligere planer om utbygging i Muoidejohka

I 2001 søkte Statkraft Grøner AS på vegne av Sjøfossen Energi AS om unntak for ordinær behandling i Samlet Plan (SP) for en utbygging av Muoidejohka.

Det ble presentert to alternative utbygginger, begge var rene elvekraftverk uten reguleringsmagasin. Forskjellen i alternativene var om inntaksdammen skulle plasseres ved kote 840 eller ved kote 700. I begge tilfellene skulle det etableres en enkelt inntaksdam og vannvei form av nedgravde rør.

Den gang ble konsekvensene for naturvern, landskap og friluftsliv fremhevet som spesielt negative. Blant annet på grunn av at tiltaket vil medføre bortfall av flere kvadratkilometer med villmarkspreget natur. Og videre at reduksjonen av vannføringen i elva ville merkes svært godt.

I Samlet plan blir prosjektene plassert i ulike kategorier, der de billigste og minst konfliktfylte gir mulighet for å søke konsesjon (kategori I), mens de mest konfliktfylte eller kostbare (kategori II) ikke kan søke konsesjon nå. Søknaden om unntak for behandling i Samlet Plan medførte en forsøksvis vurdering av om prosjektet lå i kategori I eller i kategori II. Hvis det ble sannsynliggjort at prosjektet ved en ordinær gjennomgang i Samlet plan ville blitt plassert i kategori I, kunne unntak innvilges, og dermed gjøre det mulig for tiltakshaver å søke konsesjon.

Etter DN's vurdering understreker den forsøksvise gruppeplasseringen i 2001 at en utbygging av Muoidejohka lå i grenseland mellom kategori I og kategori II. Det var derfor ikke sannsynliggjort en ordinær gjennomgang i Samlet plan ville medføre en plassering i kategori I. DN, i samråd med NVE, besluttet derfor at utbygging i Muoidejohka ikke kunne unntas fra Samlet plan for vassdrag. Planen ble derfor den gang ikke videreført.

I ettertid er regelverket for Samlet plan endret. Etter Stortingets behandling av St. prp. nr 75 (2003- 2004) Supplering av verneplan for vassdrag er det nå vedtatt at vannkraftprosjekter med en planlagt installasjon på opp til 10 MW eller med en årsproduksjon på opp til 50 GWh er fritatt for behandling i Samlet plan.

Den foreliggende søknaden har en planlagt installert effekt på 6,9 MW og beregnet årsproduksjon på 19,8 GWh. Prosjektet kan derfor nå konsesjonssøkes direkte. I forhold til planene fra 2001 er gjort tre hovedendringer i planene:

- *Inntaksdammen er flyttet noe lavere, til kote 640, i stedet for kote 700 eller 840.*
- *Det er planlagt at to mindre bekker skal overføres til Muoidejohka oppstrøms inntaket.*
- *I de nye planene er det planlagt tunnel fra inntaksdammen og ned til ca kote 320. Dette betyr at vannveien ikke medfører synlige inngrep mellom kote 640 og ca kote 320. I de første planene var det planlagt vannvei i form av nedgravde rør på hele strekningen.*

Problemstilling

Historikken fra 2001 viser at en utbygging av Muoidejohka kan medføre store negative konsekvenser for naturvern, landskap og friluftsliv (herunder tap av inngrepsfrie områder, INON, og forholdet til Saltfjellet - Svartisen nasjonalpark).

Det må derfor vurderes om de foreliggende planene medfører de samme konsekvensene, andre negative konsekvenser eller om tiltaket kan anbefales gjennomført. Herunder må forholdet til gjeldende regional, og nasjonal, politikk vurderes.

Utredninger:

Samfunnsmessige virkninger

Prosjektet har en investeringskostnad på kroner 38,6 millioner. Det anslås at den samlede lokale verdiskapningen for kraftverket vil være i området 38-45 millioner kroner. Dette i form av varekjøp, tjenester, servicetjenester og arbeidsplasser som en direkte følge av driften av anlegget. I anleggsperioden på 14 måneder vil det være behov for 14 arbeidsplasser. Deretter vil daglig drift gi minst ½ årsverk per år.

Landskap

Prosjektet er planlagt på østsiden av Beiardalen, og går fra dalbunnen og opp på fjellet, til kote 640. Tregrensen ligger på ca kote 550. Muoidejohka går gjennom to klart atskilte landskapsrom. Det nederste er landskapsrommet som er synlig fra selve Beiardalen, mens det øverste landskapsrommet er snauffjellsområdet som omfatter inntaksdammen, de to sidebekkene og videre innover i Saltfjellet - Svartisen nasjonalpark.

Mellom kote 400 og 600 ligger en dypt nedskåret og S-formet bekkekløft. Denne bekkekløfta har stor inntryksstyrke, og selve kløfta er et godt synlig landskapselement. Tiltaket er et teknisk inngrep i et tidligere uberørt område. Dette vil få konsekvenser for et av de største sammenhengene INON (Inngrepsfrie naturområder i Norge) områdene i Nordland. Dette ved at ca 3 km² villmarkspreget område får redusert status til INON sone 1, at ca 2 km² INON sone 1 får redusert status til INON sone 2 og at ca 1,5 km² INON sone 2 ikke lengre vil være definert som INON område.

Biologisk mangfold

Beiarn kommune har gjennomført en kartlegging av biologisk mangfold. Ingen av de områdene som er registrerte som verdifulle ligger i nærheten av prosjektområdet. Miljørapporten konkluderer med at det er et relativt lavt potensial for at tiltaket vil berøre rødlistearter.

Men denne konklusjonen er ikke entydig. Bekkekløften mellom kote 400 og 600 er så vanskelig tilgjengelig at det i følge rapporten ikke er mulig å komme til i denne uten klatreutstyr og erfarne klatrere. Bekkekløften er derfor ikke undersøkt med tanke på biologisk mangfold.

Bekkekløften er i følge rapporten ikke spesielt kalkrik, noe som kunne økt potensialet for at det her befant seg rødlistearter. Men deler av kløfta har liten solinnstråling, og

luftfuktigheten vil vær høy fordi kløfta er skjermet mot vind, og fordi den er smal og dyp. Høy luftfuktighet favoriserer mosearter, og det kan ikke utelukkes at det forekommer rødlistede lav- og mosearter i kløfta.

Nedre deler av Muoidejohka er beiteområde for elg. Det ble ikke observert rødlistede fuglearter i området men miljørapporten påpeker at området er egnet for hekking for både kongeørn og jaktfalk. Området kan også være egnet for hekking og matsøk for fossekall. Videre er det en del li- og fjellryper i prosjektområdet.

Fisk og ferskvannsbiologi (biologisk mangfold)

Tiltaket medfører at det i perioder vil bli svært lav vannføring mellom inntaksdammen og kraftstasjonen (jf, figur 1.2 i Miljørapporten). Dette vil gå ut over produksjonen av bunndyr på strekningen. Reduksjon i produksjonen av bunndyr vil føre til mindre drift av næringsdyr til fiskebestanden. Tiltaket vil også kunne ha negativ påvirkning på nedre del av Muoidejohkas verdi som gyteområde for den stasjonære ørret og som potensielt gyteområde for sjøørret og laks fra Beiarelva. Gytestrekningen ligger nedstrøms kraftstasjonen. Problemer for laksefisk vil være tilknyttet start og stopp av kraftverket.

Friluftsliv

Miljørapporten tilsier at det er begrenset friluftslivsaktivitet i selve området. Det er noe aktivitet i form av fiske, noe som har økt de siste årene. Videre brukes nedre deler av området til elgjakt. Området benyttes også til rypejakt. På høyfjellet innebærer nærheten til nasjonalparken at området brukes til en del friluftsliv, men området er ikke en av innfallsportene til nasjonalparken. Inntaksdammene til kraftverket vil være synlige fra selve nasjonalparken.

Kulturminner og kulturmiljø

Miljørapporten tilsier at området ut fra eksisterende kunnskap har liten verdi.

Nordland fylkeskommune har sjekket tiltaket mot våre arkiver. Så langt en kjenner til, er det ikke i konflikt med kjente verneverdige kulturminner. Alle kulturminner er imidlertid ikke registrert. Skulle konsesjon bli innvilget, vil fylkeskommunen vise til tiltakshavers aktsomhets- og meldeplikt dersom en under markinngrep skulle støte på fornminner, jf. kulturminnelovens § § 3, 4 og 8 andre ledd. Dersom det under arbeidet skulle oppdages gjenstander, ansamlinger av trekull eller unaturlige/uventede steinkonsentrasjoner må vi underrettes umiddelbart. Det forutsettes at nevnte pålegg bringes videre til dem som skal utføre arbeide i marken.

Uttalelsen gjelder ikke samiske kulturminner; Nordland fylkeskommune viser til egen uttalelse fra Sametinget.”

Sametinget uttaler i brev av 2.7.2008:

” (...)

Sametinget befarte omsøkte tiltaket 27.6.2008 uten at det ble registrert automatisk fredete samiske kulturminner. Vi har derfor ingen merknader til søknaden.

Skulle det imidlertid under arbeid i marken komme frem gjenstander eller andre levninger som viser eldre aktivitet i området, må arbeidet stanses og melding sendes Sametinget omgående, jf. Lov av 9. Juni 1978 nr. 50 om kulturminner, 58.

Sametinget forutsetter at dette pålegg formidles videre til dem som skal utføre arbeidet i marken.

Samiske kulturminner kan f.eks. være: Hustufter, gammetufter, teltboplasser (synes som et steinsatt ildsted), graver, offerplasser eller steder det knytter seg sagn og tradisjoner til. Mange av disse er ikke funnet og registrert av kulturminnevernet ennå."

Reindriftsforvaltningen uttaler i brev av 16.10.2007:

"Saken har vært på høring i Saltfjellet reinbeitedistrikt, og vi har mottatt uttalelse fra distriktet per telefon.

Saltfjellet reinbeitedistrikt er skeptisk til prosjektet. Det kommer i et område der det er lite inngrep fra før, og der reindriften har kunnet drive forholdsvis uforstyrret. De ser dessuten en fare i at prosjektet vil utvikle seg over tid, slik at inngrepene og konsekvensene på sikt blir større.

Reindriftsforvaltningen er også skeptisk til prosjektet. Vi ser dessuten av kap. 3 i søknaden, virkning for miljø, naturressurser og samfunn, at konsekvensene blir vurdert til å ha "liten til middels konsekvenser for samiske interesser". I denne vurderingen er det ikke nevnt at tiltaket vil berøre reinens naturlige trekk mellom beiteområder. Etter det vi kan se, er det trekkleier i området både der det er planlagt kraftstasjon, og der det skal graves ned rørgate og bygges vei.

Dessuten planlegges det en permanent vei fra kraftstasjonen og opp langs rørgata til området ved overgangen mellom tunnel/sjakt og rørgate. Vi finner ikke begrunnelsen for hvorfor denne veien skal være permanent. Når anleggsarbeidet er ferdig, vil det ikke være nødvendig å ta opp tunge anleggsmaskiner for å bore eller for å grave ned rørgata. Vi ser ingen god grunn for at denne veien skal være permanent. Det vil dessuten være problematisk i forhold til reindriften. Dette skyldes de erfaringer reindriften har med anleggsveier. Erfaringene er at anleggsveier åpner opp for større utfart i områder som har hatt lite inngrep og aktiviteter fra før. Det fører til økt forstyrrelser for reindriften. Anleggsveiene kan også bli brukt som grunnlag for å etablere andre inngrep som for eksempel hyttefelt.

Det bør derfor ikke gis tillatelse til etablering av en permanent anleggsvei. I det minste må det stilles krav om at den må være låst med bom dersom det skal vurderes å la anleggsveien være permanent. I slike tilfeller er det naturlig og vanlig at reinbeitedistriktet får egen nøkkel til bommen.

Når det gjelder kraftstasjonen, bør den plasseres slik at den blir minst mulig i veien for reinens naturlige trekk. Plassering bør i skje i samråd med reindriften.

For øvrig må tiltakshaver ha fortløpende kontakt med reinbeitedistriktet etter hvert som anleggsarbeidet går framover. Det er viktig for å tilpasse anleggsarbeidets lik at reindriften

blir minst mulig skadelidende. Det kan være snakk om mange typer tilpasninger, eks. midlertidig opphold i anleggsarbeidet når reinen er på vei gjennom området, detaljplanlegging av inntaksdam m.m."

Sjøfossen energi AS uttaler i brev av 11.10.2007:

"Sjøfossen Energi AS har områdekonsesjon for Beiarn og Gildeskål kommune og er eier av fordelingsnettet hvor kraften skal innmates. Fordelingsnettet er på 22 kV nivå og er primært bygd for forsyning av sluttbrukerne i området og har svært begrenset kapasitet til å ta inn ny kraftproduksjon uten at det foretas omfattende forsterkninger.

Beiarn kommune er et område hvor potensialet for utbygging av småkraft er stort og vi har derfor sammen med regionalnettseier foretatt utredninger av fremtidig nettstruktur for området. Arbeidet med utredningene sluttføres i disse dager og har som siktemål å komme frem til en kostnadsfordeling mellom potensielle produsenter slik at disse kan ha et estimat av hvilke kostnader som må påregnes for nettilknytning. Forutsetninger som legges til grunn for denne fordelingen er at alle innmeldte anlegg realiseres, noe som neppe vil bli i overensstemmelse med virkeligheten. Uansett anser vi denne utredningen som nødvendig for at vi skal kunne uttale oss om eventuelle nettilknytningskostnader for den enkelte utbyggingen. Denne prosessen er omtalt i brev fra oss som er vedlagt konsesjonssøknaden.

Når det gjelder Muoidejohka kraftverk så har vi i forbindelse med konsesjonssøknaden isolert sett på hvilke nettforsterkninger og kostnader som vil påløpe ved realisering av denne, og foretatt en kalkyle etter vedlagte retningslinjer for å komme frem til hva som må påregnes dekket av produsenten i forbindelse med en ferdigstillelse i 2009-2010. Ut fra foreliggende kalkyle vil totale investeringer i nettanlegg fra Beiarn trafo frem til avgrensing Muoidejohka kraftverk beløpe seg til totalt 13,4 Mkr, hvorav utbygger må påregnes å dekke ca 7 Mkr. Da det er stor usikkerhet rundt øvrige etableringer i området er ikke disse hensyntatt i kalkylen."

Sammarbeidsordninga for Beiarelva uttaler i brev av 8.10.2007:

"Samarbeidsordninga for Beiarelva jobber nå med et forprosjekt med tanke på en utvidelse av den lakseførende strekningen i Beiarelva med restaurering av laksetrappene fra Haugforsen og oppover. Blir dette prosjektet vellykket vil de deler av Muoidejohka nedenfor den planlagte kraftstasjonen være en del av den lakseførende strekningen.

I de nedre delene av Muoidejohka er det i dag fjellørret og dette er også en egnet lokalitet som tilfluktsted for fisk og yngel under flomperioder, men kanskje spesielt med tanke på de slamutslipp som kommer fra Trollbergutbygginga i forb. m rensing av bekkeinntak og tømning av slamdeponi er dette en nødvendighet for 0+ og 1+ for å søke tilflukt i. Det er ellers et godt område for næringssøk for fisk samt oppvekstområde for yngel.

Vi krever derfor at utløpet blir på samme sted som i dag, at den nederste strekningen av Muoidejohka ikke blir forringet og at det stilles krav om en minimumsvannføring slik at elva ikke går tørr. Videre bør det også stilles krav til regulanten om å være med på finansiering av reparasjon av laksetrappene i Haugforsen slik at vi får utvidet den lakseførende strekningen av elva."

Forum for Natur og Friluftsliv i Nordland uttaler i brev av 12.10.2007:

" (...)

Generelt om småkraftsutbygginger i Nordland

Vi ser at det i Nordland løpende kommer søknader om småkraftsutbygginger. Disse småkraftverkene vil, om de får konsesjon, uthule det lille vi har igjen av inngrepsfrie naturområdene i Nordland. Det er viktig at NVE som konsesjonsbehandler søknadene behandler saker i samme område samlet og ikke hver for seg. Dette vil gi en samlet oversikt over konsekvensene. Vi foreslår her at utbyggere forholder seg til søknadsfrister hos NVE bare 1 eller maksimalt 2 ganger årlig. Dette vil forenkle helhetsvurderingen og det vil gi berørte parter mulighet til å få en god oversikt over planlagte utbygginger. Det arbeides nå med å få på plass fylkesvise planer for småkraftverk. Vi mener det er svært viktig at behandlingen av alle prosjekter blir utsatt til denne planen foreligger. Nå har vi muligheten til å vurdere konfliktgrunnlaget gjennom en samlet plan og da er det naturlig å vente til den foreligger.

Dersom disse søknadene likevel blir behandlet før de fylkesvise planene foreligger, så har FNF følgende kommentarer til søknadene:

Landskap og friluftsliv

Vannveien, anleggsveien og traseen for nedgrav rør vil gi stor negativ påvirkning på landskapsbildet. Disse inngrepene vil bli godt synlig fra Beiardalen.

Overføringskanalene og inntaket fra de to bekkene og inn til Muoidejohka vil bli godt synlige og ligge ca 1 km fra Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark. Tiltaket vil være synlig fra nasjonalparken. Dette er svært uheldig og vil kunne komme i konflikt med verneformålet. Miljørapporten vurderer prosjektområdet til å ha middels til stor verdi for landskapet, og tiltaket til middels negativ påvirkning.

Landskap, inngrepsfrie naturområder, fiske og vilt er tema som henger nøye sammen med friluftslivskvaliteter. Negative konsekvenser for disse temaene påvirker også friluftslivet.

Det planlegges å øke den anadrome strekningen til Beiarelva. Da vil også de nedre delene av Muoidejohka kunne bli viktige gyteområder for sjøørret. Da vil denne elva bli viktigere i friluftslivssammenheng.

Vi mener verdien for landskap, på bakgrunn av nevnte konsekvenser, er stor og at den negative konsekvensen er stor.

Inngrepsfrie naturområder (INON)

Tiltaket fører til tap av inngrepsfri natur i størrelsesorden 6,5 km². Av dette utgjør 3 km² villmarkspregede naturområder mer enn 5 km fra større tekniske inngrep. INON sone 1 og sone 2 vil bli redusert med henholdsvis ca 2 km² og ca 1,5 km².

Regjering har i sin erklæring ("Soria Moria-erklæringen") på side 53 forpliktet seg til å ta ansvar for det som er igjen av villmark i Norge, sitat:

"Det må være et grunnleggende prinsipp at vår egen generasjon har et ansvar for å gi kommende generasjoner like god tilgang til naturopplevelser som vi selv har. Stadig færre områder i Norge er uberørt av tekniske inngrep, og vi må gi sterkere beskyttelse av områder og naturkvaliteter som også våre etterkommere har rett til å oppleve."

Bygging av småkraftverk i inngrepsfrie naturområder bør ikke forekomme. Selv om denne utbyggingen ikke vil gi så store inngrep isolert sett så vet man at det er planer om utallige småkraftverk i fylket. Disse småkraftverkene vil, om de får konsesjon, uthule det lille vi har igjen av inngrepsfrie naturområdene i Nordland. Nordland mistet 701 km² villmarkspregede områder og 978 km² inngrepsfrie naturområder i perioden 1988-2003. Dette er mer enn noe annet fylke i Norge. Av denne reduksjonen sto vasskraftutbygginger for henholdsvis 81 og 45 %.

Tiltaket vil, dersom det settes i verk, redusere INON i Saltfjellet/Svartisen nasjonalpark, et av våre større villmarkspregede naturområder i landet.

Biologisk mangfold

Bekkekløfter finnes der bekker eller mindre elver skjærer seg ned i bratte lisider, og danner særegne miljø med en rekke spesialiserte arter. Det er dannet en s-formet kløft mellom kote 400 og kote 600 (jf. bilde 3.6 i Miljørapporten). Denne kløften er på grunn av vanskelig tilgang ikke undersøkt. Deler av kløfta har liten solinnstråling, og luftfuktigheten er sannsynligvis høy på grunn av at kløftas smale og dype utforming og at den er skjermet mot vind. De sterkeste påvirkede fossesprøytområdene har innslag av sjeldne og spesialiserte, sterkt fuktighetskrevenne mosearter. Avklaring i forhold til disse naturtypene burde vært undersøkt og gått klart fram av miljørapporten.

Fisk og ferskvannsbiologi

Beiarelva er i St.prp. 32 (2006-2007) " Om vern av villaksen og ferdigstilling av nasjonale laksevassdrag og lakseffjorder" vedtatt som nasjonalt laksevassdrag. Beskyttelsesregimet for nasjonale laksevassdrag innebærer blant annet at vannkraftutbygging og fysiske inngrep i og langs vassdraget som kan være til nevneverdig negativ betydning for laksen, ikke skal gjennomføres, jf. St.prp. 32 (2006-2007).

Lakseførende strekninger utgjør i alt 31,1 km elveløp. I hovedelva vandrer laksen 27,5 km opp til Høgforsen. Dersom fisketrappene i Høgforsen blir restaurert vil laksen trolig kunne vandre 35 km videre oppover i vassdraget til en foss ved Leiråmo. I søknaden står det at tiltaksområdet ligger ovenfor lakseførende strekning. Dette stemmer ikke helt. For tiden pågår det et prosjekt hvor det plantes ut lakserogn ovenfor den strekningen som i dag er tilgjengelig for fiskeoppvandring. Formålet med prosjektet er å teste ut hvor godt egnet den øvre delen av Beiarelva er som gyte- og oppvekstområde for laks. Inneværende år vil det bli gjennomført yngel-/ungfiskundersøkelser for å kontrollere tilslaget av utsettingene. I løpet av 2008 vil det bli utarbeidet en kost-/nytte analyse av en restaurering av fisketrappene i området Høgforsen – Klipa.

Elva har en meget spesiell bestand av reint elvegytende sjørøye. Vassdraget er det eneste i Nordland med dokumentert elvebasert sjørøyebestand, og dermed trolig Norges og Europas sørligste reine elvegytende bestand.

Bunndyrfaunaen i Muoidejohka er vurdert til å ha middels verdi. Tiltaket antas å ha stor negativ påvirkning på bunnfaunaen. Utbygger planlegger ikke å slippe vann i vinterhalvåret noe som vil føre til bunnfrysing og tap av bunndyrarter. Perioder med lav vannføring vil gå utover produksjonen av bunndyr på strekningen. Dette vil føre til mindre drift av bunndyr til fiskebestanden.

Det framgår av miljørapporten at ingen av artene innenfor insektsgruppene steinfluer, døgnfluer, vårfluer (Trichoptera spp.) eller fjærmygg (Chironomidae spp.) er oppført i den nasjonale rødlista over truede arter i Norge. Denne vurderingen ble gjort i forhold til Rødlista fra 1999. Vi vil minne om at det i desember 2006 ble utgitt en revidert rødliste som erstatter Rødlista fra 1999. Miljørapporten må dermed anses som mangelfull med hensyn til rødlistete arter.

Det er heller ikke utført tilfredsstillende undersøkelser på fiskebestanden i Muoidejohka da det under befarig ikke ble gjennomført elektrofiske i elva. Elva har et viktig gyteområde for ørret på en 150 m strekning rett ovenfor utløpet i Beiarelva. Dersom fisketrappen i Høgforsen blir restaurert vil de nedre delene av Muoidejohka også kunne bli viktige gyteområder for laks og sjørøret.

Konklusjon

På bakgrunn av de nevnte argumenter oppsummeres de viktigste negative konsekvensene ved en eventuell utbygging:

- Tap av inngrepsfri natur tett inntil Saltfjellet/Svartisen nasjonalpark
- Reduksjon av landskapsbilde/helhetsbilde, landskapskvaliteter og friluftsliv
- Tap av biologisk mangfold
- Forringelse av viktige naturtyper
- Forringelse av gyteområder for ørret og potensielle gyteområder for anadrom laksefisk

Vi vil med dette fraråde at Småkraftverk A/S sin søknad om bygging av Muoidejohka kraftverk blir godkjent.”

Bodø og omegns turistforening uttaler i brev av 30.10.2007:

”Bodø og Omegns Turistforening (BOT) har gjennom sammenslutningen Turistforeningene i Nordland sluttet seg til uttalelse fra Forum for Natur og Friluftsliv i Nordland som fraråder at det gis konsesjon.

De viktigste negative konsekvensene ved en eventuell utbygging ville være:

- Tap av inngrepsfri natur tett inntil Saltfjellet/Svartisen nasjonalpark
- Reduksjon av landskapsbilde/helhetsbilde, landskapskvaliteter og friluftsliv
- Tap av biologisk mangfold
- Forringelse av viktige naturtyper

- *Forringelse av gyteområder for ørret og potensielle gyteområder for anadrom laksefisk.*

BOT oppfordrer spesielt til behandling av enkeltsøknader om utbygging av småkraftverk utsettes til en fylkesplan for småkraft foreligger slik at alle søknader innen et område gjøres til gjenstand for en helhetsvurdering."

Hakon Høyås uttaler i brev av 5.10.2007:

"Jeg Håkon Høyås er eier av G. nr 34 Br.nr 2 som ligger på vestsiden av utløp Muoidejohka i Beiarelva.

Jeg har ikke noe imot at elva blir utbygd men har en del innsigelser mot utbyggingen som vil berøre gården Stormyrhals.

Ved utløp Muoidejohka i Beiarelva er det en fin fiskeplass som vil bli ødelagt hvis utløpet blir flyttet.

Jeg krever at utløpet må være der det er i dag.

Muoidejohka er en av de få gytebekker i Beiardalen for ørret og senere laks når vi får lakstrappa reparert i Høgforsen en strekning på 150 - 200 m.

Jeg krever at det må være minstevassføring på den elvstrekning og at det blir nok vann slik at det ikke blir tørrlagt i perioder.

Jeg ser også muligheter ved å ta rørgata rett ned fra fjellet og bygge kraftstasjonen 300 m ovenfor utløp i Beiarelva og bygge en kanal under lifoten til utløpet som er i dag i Beiarelva. Da vil det bli en strekning på 300 m som vil bli et ypperlig gyteelv for laks og ørret.

Det er også planer om å få til en utbygging av Møllbekken som ligger på vestsiden av Beiardalen ca 400 m ovenfor utløp av Muoidejohka.

Muoidejohka kraftstasjon vil da komme så langt opp at det muligheter til felles trafo for Møllbekken og Muoidejohka kraftstasjon og en felles innmating på nettet til Sjøfossen.

Tillførselsledningen må gå over eiendommen til Stormyrhals for å komme til nettet til Sjøfossen.

Jeg krever at det ikke blir bygd luftspenn men at ledningen blir gravd ned i bakken.

Regulanten må også være med på finansiering av reparasjonen av lakstrappa i Høgforsen, slik at vi får laksen oppover dalen."

Sørbøgda grunneierlag uttaler i brev av 7.10.2007:

"Sørbøgda grunneier lag har på styremøte den 7 /10 diskutert utbyggin av Muoidejohka. Vi vil her komme med noen krav og innsigelser til utbygginga.

Vi har ikke noe imot at elva blir utbygd men har en del innsigelser mot utbyggingen som vil berøre flere gårder i Sørbøgda grunneierlag.

Ved utløp Muoidejohka i Beiarelva er det en fin fiskeplass som vil bli ødelagt hvis utløpet blir flyttet.

Vi krever at utløpet må være der det er i dag.

Muoidejohka er en av de få gytebekker i Beiardalen for ørret og senere laks når vi får lakstrappa reparert i Høgforsen en strekning på 150 - 200 m.

Vi krever at det må være minstevassføring på den elvstrekning og at det blir nok vann slik at det ikke blir tørrlagt i perioder.

Vi ser også muligheter ved å ta rørgata rett ned fra fjellet og bygge kraftstasjonen 300 m ovenfor utløp i Beiarelva og bygge en kanal under lifoten til utløpet som er i dag i Beiarelva. Da vil det bli en strekning på 300 m som vil bli et ypperlig gyteelv for laks og ørret.

Rørgata må graves ned på plasser som elg og bufe har trekkveiene sine.

Muoidejohka har i alle år fungert som sjølgjerde for bufe som beiter i området.

Vi krever at det blir satt opp gjerde slik at beitedyra ikke kommer på aveier.

Tillførselsledningen må gå over eiendommen til Stormyrhals for å komme til nettet til Sjøfossen.

Vi krever at det ikke blir bygd luftspenn men at ledningen blir gravd ned i bakken.

Regulanten må også være med på finansiering av reparasjon av lakstrappa i Høgforsen, slik at vi får laksen oppover dalen."

Tverrånes gård og Forsmo Gård uttaler i brev av 10.10.2007:

" (...)

Beiarn kommunestyret har den 051007 behandlet høringsdokumentet i denne saken. Vi har fått opplysning om at høringsfristen var den 101007, og mener at saken ikke burde vært behandlet før etter denne datoen. Saken har vært kjent en stund i og med at tidligere utbygger hadde interesse av å bygge ut krafta i elva. I denne runden har det ikke vært tatt hensyn til de forskjellige brukerne av området. Det er ensidig fokusert på frilufsinteresser som f. eks jakt. Hele utredningen er ikke kjent for oss og sannsynligvis er det samme for de fleste i kommunestyret. Jeg, Linda skal ikke påberope meg dette fordi jeg har vært fraværende fra disse møtene hvor saken har vært behandlet. Jeg mener allikevel at spesielt ordføreren burde være oppmerksom i forhold til bl.a. høringsfrist. Det er ikke holdbart at høring kun er kunngjort i distriktets aviser, og at verken beitebrukere, sausankerlag eller landbrukslag har vært høringspartner.

Det er flere gårdsbruk mellom Tverråga og Muoidejohka, men for tiden er det bare husdyr på våre to bruk. Vi har også i bruk flere av de gårdene som ikke er dyr på. Vi har så vidt sett utredningen hos Beiarn folkebibliotek. Der fremheves det at gjeterhytta som er oppsatt ved elva er en opprinnelig sauegjeterhytte, men at den er mest brukt til jakthytte. Dette er en direkte feil opplysning! Hytta er bygd med blant annet tilskuddsmidler fra staten og sauesankerlaget! Det var ikke lengre gitt anledning til å velge bort disse tilskuddene. Det betyr i praksis at om en person slutter med sauehold etter å ha satt i gang prosjektet, er den allikevel et "felleseie" for sauebrukerne i området! Hytta er uten tvil en gjeterhytte.

Vi har heller ingen opplysninger om hva en redusert vannstand kan føre til når det gjelder beitedyr som går over elva. Dette skjer også i dag, men ved lavere vannstand vil dette forsterkes. En reduksjon i vannføringen kan få store konsekvenser for tilveksten på dyrene, i 2007 hadde vi dette problemet over deler av beiteområdene. Våre gårder har f.eks. i beitesesongen 2007 ca 450 dyr. Det er ikke tatt hensyn til disse problemstillingene, og andre ting som kan ha konsekvenser for husdyrholdet på disse gårdene. Skal vi få enda større risiko for at Muoidejohkaelva ikke blir et naturlig beiteskille vil det medføre at dyrene kan reise over et mye større område, dette er vanskelig nok i dag spesielt i forhold til det store antallet rovdyr i området.

Det vi ønsker oppmerksomhet mot med dette brevet er at høringsfristen ikke er overholdt, og at vi som berørte parter ikke har fått anledning til å bli hørt, muligens fordi disse problemstillingene er oversett og lite ivaretatt i saksutredningen. Vi synes det er merkelig at dette kunne skje! Vi tar ikke stilling til for eller imot utbygging med dette brevet, men mener at det har store konsekvenser hvis disse problemstillingene ikke blir ivaretatt, og utbygging skjer uten dette. Det er ikke en god vinkling fra kommunens side når det gjelder landbrukets interesse! At det er unge som tør satse tross de til tider mørke utsikter for beitenæringen bør være en påminnelse!”

Søkers kommentar til høringsuttalelsene

Søker har i brev av 24.6.2008 kommentert de innkomne høringsuttalelsene slik:

”

Beiarn kommunes kommentarer:

1. Rørgater lagt på bakken vil være uheldig for rasjonell skogsdrift i området, og det vil kunne virke uheldig inn på beitende bufe, og for viltet generelt. Den eneste akseptable løsning er å legge rørene ned i bakken eller i sprengt grøft.
2. Beiarelva er nasjonalt laksevassdrag. Ifølge grunneiere i området er det fisk i de nedre delene av Muoidejohka, en strekning på ca. 160 m fra samløpet med Beiarelva, der det er innlandsørret. Beiarn kommune krever at det settes som konsesjonsvilkår at utbygger deltar i fiskefremmende tiltak i området med minimum kr 20 000 pr. år som utgjør kr 1000 pr. planlagt produsert GWh i midlere år.
3. ... krever Beiarn kommune at det installeres en omløpsventil ved kraftstasjonen.
4. Med de forbehold nevnt ovenfor, går Beiarn kommune inn for den planlagte utbyggingen.

Småkrafts kommentarer:

1. Vannveien er planlagt som sjakt, tunnel og delvis som nedgravd rør. Overføringene er tenkt lagt i rør, fortrinnsvis nedgravd, eventuelt i sprengt grøft. Vi har derfor hensyntatt både skogsdrift, beitende bufe og viltet generelt. Traseen for vannveien er ikke planlagt tilsådd med nye plantearter, men vil bli revegetert av den naturlige flora på stedet.
2. Beiarelva er lakseførende på en 27,5 km lang strekning opp til Høgfossen hvor laksen stopper. Herfra opp til Muoidejohka er det ca. 13 km. I våre rapporter er det allerede antatt at nedre del av elva har en viss verdi som gyteområde for ørret. Dette er også hovedårsaken til at kraftstasjonen ble trukket opp mot fossen i Muoidejohka slik at vannføringen i nedre del av elva blir som før. Flomvassføring umuliggjorde fiske med elektrisk fiskeapparat både i Muoidejohka og hovedelva Beiarelva. Ifølge Fylkesmannen i Nordland (2001) er den aktuelle strekning i Muoidejohka for bratt til

at det er fiskeinteresser der, og en utbygging vil ikke ha noen negative konsekvenser for fisket. Småkraft mener det blir feil å tillegge prosjektet ekstra kostnader mht. fiskefremmende tiltak når prosjektet det her er snakk om ligger utenfor prosjektområdet.

3. Vi mener at en omløpsventil i dette kraftverket, for å sikre vannføringen i nedre del av elva ved utfall, ikke kan forsvares ut fra den svært begrensede verdien som ligger i denne 150 m lange strekningen. Et utfall i kraftverket vil ikke få konsekvenser i hovedelva. Foreslått minstevannføring vil sikre at det ikke blir tørt i nedre del av Muoidejohka ved utfall.
4. Småkraft takker for den positive innstillingen Beiarn kommune har til prosjektet. Vi er også sikre på at dette vil kunne gi gode inntekter til kommunen som kan komme innbyggerne til gode.

Fylkesmannen i Nordland sine kommentarer:

1. Vi har fått signaler fra Nordland fylkeskommune om at arbeidet med en fylkesdelplan for småkraftverk vil starte opp ved årsskiftet 2007/2008. Vi mener at behandlingen av alle småkraftprosjekter og spesielt de med stort konfliktpotensial bør utsettes til denne planen foreligger. Vi vil da kunne vurdere konfliktgrunnlaget gjennom en "samlet plan" og dermed ha bedre mulighet til å prioritere de minst miljøskadelige og samtidig mest lønnsomme prosjektene.
2. Fylkesmannen er ikke kjent med fiskeinteresser i øvre del av Muoidejohka. Imidlertid er en strekning på ca. 150 meter i nedre del av elva registrert som gyteområde for ørret. Det er ikke gjennomført elektrisk fiske på den aktuelle strekningen, noe som kunne ha gitt kunnskap om tettheten av ørretyngel og dermed elvas betydning som gyteområdet for ørret. ... For tiden pågår det et prosjekt hvor det plantes ut lakserogn ovenfor den strekningen som i dag er tilgjengelig for fiskeoppvandring. Formålet er å teste ut hvor godt egnet den øvre delen av Beiarelva er som gyte- og oppvekstområde for laks. ... På bakgrunn av dette er det viktig å ivareta gyte- og oppvekststrekningene sideelvene representerer, inkludert den nedre strekningen av Muoidejohka. ... Tiltaket vil også kunne ha negativ påvirkning på nedre del av Muoidejohkas verdi som gyteområde for den stasjonære ørret og som potensielt gyteområde for sjøørret og laks fra Beiarelva. Gytestrekningen ligger nedstrøms kraftstasjonen. Problemer for laksefisk vil være tilknyttet start og stopp av kraftverket.
3. Fylkesmannen vil minne om at det i desember 2006 ble utgitt en revidert rødliste, som erstatter Rødlista fra 1999. Miljørapporten må dermed anses som mangelfull med hensyn til rødlistete arter.
4. Det er dannet en s-formet kløft mellom kote 400 og kote 600. De sterkeste påvirkede fossesprøytområdene har innslag av sjeldne og spesialiserte, sterkt fuktighetskrevede mosearter. Avklaring i forhold til disse naturtypene burde vært undersøkt og gått klart fram av miljørapporten. Lanskapskvalitetene forsvinner.
5. Ut fra en totalvurdering av konsekvensene for miljøverdiene i området går Fylkesmannen mot en utbygging av Muoidejohka kraftverk. Hovedårsaken er reduksjon av ca. tre km² villmarkspregete områder.
6. Ved en ev. tillatelse foreslås følgende avbøtende tiltak:
A Minstevannføring: ... krav om en minstevannføring som minimum tilsvarer alminnelig lavvannføring.
B Omløpsventil: ... For å ivareta gyte- og oppvekstmulighetene for ørret i Muoidejohka forutsetter vi at det monteres omløpsventil i kraftverket.

C Plassering av kraftstasjon og utløp: Vann fra kraftstasjonen bør primært føres ut ovenfor vandringshinderet for ørret slik at gyte- og oppvekstforholdene blir minst mulig påvirket. Dette vil også kunne medføre avluftning av vannet slik at mulig gassovermetning og dødelighet hos ørret kan unngås.

D Tilpasning av anlegget: ... tas hensyn til miljøverdiene i området, blant annet vegetasjon og landskap. Rør og kabler bør graves ned der det er mulig. I den forbindelse er det viktig at den samme massen som graves opp brukes til tildekking. ... skånsom behandling av terreng og vegetasjon, blant annet er det viktig å bevare kantvegetasjonen langs elva.

Småkrafts kommentarer:

1. Olje- og energidepartementet (OED) har utarbeidet retningslinjer til bruk for utarbeidelse av regionale planer og i NVEs konsesjonsbehandling;
"Retningslinjer for små vannkraftverk" fra juni 2007. Under pkt 7, "Bruk av retningslinjer og planer i NVEs konsesjonsbehandling", står det følgende; "Det er behov for å øke tilgangen på miljøvennlig, fornybar energi. Det er derfor ikke aktuelt å utsette behandlingen av alle prosjekter til den regionale planleggingen er avsluttet. Samtidig kan det være hensiktsmessig å utsette behandlingen av prosjekter som er lokalisert i områder med særlig planleggingsbehov, og der fortløpende konsesjonsbehandling kan gi en dårlig forvaltning av vassdragsressursene og miljøverdiene i området samlet sett. Inntil godkjente planer foreligger, bør NVE legge på vent saker hvor fylkeskommune eller kommune signaliserer at en bit for bit utbygging i det aktuelle området kan medføre uheldige sumvirkningene. For at NVE skal legge søknader på vent på oppfordringer fra fylkeskommune eller kommune, forutsettes det at nevnte instanser har gjort en konkret vurdering av området og har satt i gang planarbeid. At det ikke foreligger fylkesplaner er ikke tilstrekkelig begrunnelse for å legge søknader på vent".
Småkraft registrerer at hverken Beiarn kommune eller Nordland Fylkeskommune ber om å utsette prosjektet til en fylkesvisplan er plass, og det er derfor ikke grunnlag for NVE å legge prosjektet bort i påvente av en Fylkesvis plan.
2. Vi viser til kommentar nr. 2 under Beiarn kommune. Det er korrekt at det har foregått forsøk med utsetting av lakserogn oppstrøms det som i dag er anadrom strekning i Beiarelva, og at det er interesse for laksetrapper i Høgforsen. Resultatene fra utsetting av rogn på denne strekningen er nå rapportert fra Veterinærinstituttet. Resultatene viser lav overlevelse på rogn. Dette kan skyldes tidvis mye breslamm i vassdraget. Selv om det gjøres forsøk med utsetting av fisk på strekningen ovenfor Høgforsen, er dette å betrakte som oppstrøms anadrom strekning.
3. Som Fylkesmannen påpeker er det utarbeidet en ny Rødliste siden søknaden/miljørapporten ble sendt inn til NVE for forhåndsgodkjenning juni 2006. Det er viktig å understreke at bruk av Rødlista fra desember 2006 ikke forandrer konklusjonene i miljørapporten.
4. Berggrunnen i denne kløfta er ikke spesielt kalkrik sammenlignet med mange andre steder i Beiarn, og den biologiske vurderingen tilsier derfor ikke et stort potensial for funn av "Rødlistearter" av eventuelle moser og lav. Vi kan selvsagt

ikke utelukke dette, og har derfor hensyntatt denne usikkerheten ved å foreslå minstevannføring på 100 l/s (5 persentil) i sommerperioden. Bekkekløften er ikke tilgjengelig for vanlige folk og det er imidlertid ikke sikkerhetsmessig forsvarlig å befare denne delen av prosjektområdet. Dersom dette skulle være mulig måtte en ha benyttet seg av erfarne klatrere.

Vi gjør oppmerksom på at det ikke vil installeres tekniske komponenter i den dype bekkekløften, og at det også etter en eventuell utbygging vil renne vann i flom- og sommerperioder. Vi er derfor ikke enig med Fylkesmannen som hevder at landskapskvalitetene forsvinner.

5. Bortfallet av INON er beregnet og fremstilt på riktig måte. I Beiarn er det imidlertid svært store arealer med inngrepsfri natur. Tiltaket medfører bl.a. at ca. 3 km² villmarkspregede område får redusert status til INON sone 1. Saltfjellet/Svartisen nasjonalpark er over 2000 km² i utstrekning, og det aller meste av disse områdene er INON-områder. En reduksjon på 3 km² utgjør derfor 0,15 % av det totale området. Småkraft viser forståelse for at Fylkesmannen ikke ønsker en reduksjon, men påpeker at vi ikke fjerner statusen som INON fra villmarksområdet.
6. Avbøtende tiltak som fylkesmannen ber om ved en ev. konsesjon:
 - A) Alminnelig lavvannsføring er 10 l/s. Småkraft har foreslått en minstevannføring på 100 l/s i perioden 15. mai til 15. september som tilsvarer 5-persentilen. Vi søker derfor prosjektet med 10 ganger mer minstevannføring enn alminnelig lavvannsføring i denne perioden.
 - B) Fylkesmannen krav om omløpsventil synes vi representerer en svært liten og usikker gevinst sett i forhold til kostnadene. Avløpet fra kraftstasjonen er lagt øverst på den strekningen som er av noe interesse for fisk. Flytting av kraftstasjon og avløp enda lenger oppstrøms vil gi svært liten gevinst, og medføre reduksjon i produksjon og økning i utbyggingspris. Vi er derfor uenige i dette kravet.
 - C) Hele den delen av elva som er av verdi for ørret ligger nedstrøms utløpet fra kraftstasjonen. Problemer for fisken vil derfor utelukkende være knyttet til start og stopp i kraftverket. Dette vil inntre når vannføringen blir for liten til at kraftverket kan gå. Vi viser ellers til kommentar nr. 2 under Beiarn kommune.
 - D) Småkraft prøver etter beste evne å utføre en skånsom behandling av terreng og vegetasjon. Ved en bygging av Muoidejohka kraftverk vil en bl.a. benytte nedgravd rørgate samt nedgravd kabel for kobling til nettet.

Nordland Fylkeskommunes kommentarer:

1. De dokumenterte negative konsekvensene for INON, spesielt villmarkspregede områder, friluftsliv og landskap innebærer så store negative konsekvenser at Nordland fylkeskommune fraråder at man gir konsesjon til tiltaket.
2. Hvis NVE til tross for Nordland fylkeskommune og Fylkesmannen i Nordland sin negative holdning til planene vurderer å innvilge konsesjon, ber Nordland fylkeskommune om at det utføres tilleggsutredninger for biologisk mangfold i bekkekløften mellom kote 400 og 600.
3. Nordland fylkeskommune viser til tiltakshavers aktsomhets- og meldeplikt dersom en under markinngrep skulle støte på fornminner, jf. Kulturminnelovens §§ 3,4 og 8 andre ledd.
4. Nordland fylkeskommune vil oppfordre til et nært samarbeid med reinbeitedistriktet angående detaljutforming av tiltaket.

5. At fylkesmannen i Nordland sine forslag til avbøtende tiltak gjennomføres.

Småkrafts kommentarer:

1. Vi viser til kommentar nr. 5 til Fylkesmannen i Nordland. Utenom dette vil vi påpeke at det er synd Fylkeskommunen går imot planene om utbygging av Muoidejohka kraftverk. En realisering av Muoidejohka kraftverk vil tilføre kommunen en eiendomsskatt på ca. 0,27 millioner kroner, næringslivet i kommunen vil oppleve økt inntjening, grunneierne vil få en ekstra inntjeningsmulighet og det vil bli produsert 19,8 GWh fornybar energi hvert år som tilsvarer bruken til ca. 1000 husstander. Med den dårlige lønnsomheten i dagens landbruk og mangel på nyetablering i distrikts-Norge vil denne formen for næringsutvikling kunne stimulere til videre landbruksdrift, bosetting og ny optimisme i området.
2. Vi viser til kommentar nr. 4 under Fylkesmannen i Nordland
3. Småkraft vil følge de lover som påvirkes av en ev. bygging av Muoidejohka kraftverk inkludert Kulturminneloven.
4. Småkraft ønsker en dialog med interessentene til kraftverket deriblant reinbeitedistriktet for å få kunnskap om deres behov.
5. Vi viser til kommentar nr.6 under Fylkesmannen i Nordland.

Bodø og Omegns Turistforening (BOT) sine kommentarer:

1. BOT har gjennom sammenslutningen med Turistforeningene i Nordland sluttet seg til uttalelse fra Forum for Natur og Friluftsliv i Nordland som fraråder at det gis konsesjon.
2. De negative konsekvensene ved en utbygging vil være:
 - A) Tap av inngrepsfri natur tett inntil Saltfjellet/Svartisen nasjonalpark.
 - B) Reduksjon av landskapsbilde/helhetsbilde, landskapskvaliteter og friluftsliv.
 - C) Tap av biologisk mangfold.
 - D) Forringelse av viktige naturtyper.
 - E) Forringelse av gyteområder for ørret og potensielle gyteområder for anadrom laksefisk.
3. BOT oppfordrer spesielt til behandling av enkeltsøknader om utbygging av småkraftverk utsettes til en fylkesplan for småkraftverk foreligger, slik at alle søknader innen et område gjøres til gjenstand for en helhetsvurdering.

Småkrafts kommentarer:

1. Småkraft mener det er synd at BOT går imot en utbygging av Muoidejohka kraftverk. En realisering av Muoidejohka kraftverk vil tilføre kommunen en eiendomsskatt på ca. 0,27 millioner kroner, næringslivet i kommunen vil oppleve økt inntjening, grunneierne vil få en ekstra inntjeningsmulighet og det vil bli produsert 19,8 GWh fornybar energi hvert år som tilsvarer bruken til ca. 1000 husstander. Med den dårlige lønnsomheten i dagens landbruk og mangel på nyetablering i distrikts-Norge vil denne formen for næringsutvikling kunne stimulere til videre landbruksdrift, bosetting og ny optimisme i området.
2. Negative konsekvenser ved en ev. bygging ifølge BOT.
 - A) Vi viser til kommentar nr. 5 under Fylkesmannen i Nordland.
 - B) Vi viser til kommentar nr.4 under Fylkesmannen i Nordland. Grunneier har ikke registrert turgåere i prosjektområdet.
 - C) Vi viser til miljøvurdering for biologisk mangfold som tilsier at tiltaket vil gi

middels negativ konsekvens for biologisk mangfold og verneinteresser.

D) Vi viser til kommentar A i samme punkt.

E) Vi viser til kommentar nr. 2 under Beiarn kommune.

3. *Vi viser til kommentar nr. 1 under Fylkesmannen i Nordland.*

Forum for Natur og Friluftsliv Nordland (FNF Nordland) sine kommentarer:

1. *Overføringskanalene og inntaket fra de to bekkene og inn til Muoidejohka vil bli godt synlige og ligge ca. 1 km fra Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark. Tiltaket vil være synlig fra nasjonalparken. Dette er svært uheldig og vil komme i konflikt med verneformålet.*
2. *Tiltaket fører til tap av inngrepsfri natur i størrelsesorden 6,5 km². Av dette utgjør 3 km² villmarkspregede naturområder mer enn 5 km fra større teknisk inngrep. INON sone 1 og sone 2 vil bli redusert med henholdsvis ca. 2 km² og ca. 1,5 km². ... Bygging av småkraftverk i inngrepsfrie naturområder bør ikke forekomme. Selv om denne utbyggingen ikke vil gi så store inngrep isolert sett så vet man at det er planer om utallige småkraftverk i fylket. ... Tiltaket vil, dersom det settes i verk, redusere INON i Saltfjellet/Svartisen nasjonalpark, et av våre større villmarkspregede naturområder i landet.*
3. *Avklaring i forhold til naturtyper i bekkeløft burde vært undersøkt og gått klart frem av miljørapporten.*
4. *... Det er heller ikke utført tilfredsstillende undersøkelser på fiskebestanden i Muoidejohka da det under befaring ikke ble gjennomført elektrofiske i elva. Elva har et viktig gyteområde for ørret på en 150 m strekning rett ovenfor utløpet i Beiarelva. Dersom fisketrappen for Høgforsen blir restaurert vil de nedre delene av Muoidejohka også kunne bli viktige gyteområder for laks og sjøørret.*
5. *Vi vil med dette frafraråde at Småkraftverk A/S sin søknad om bygging av Muoidejohka kraftverk blir godkjent.*

Småkrafts kommentarer:

1. *Overføringskanalene fra de to bekkene som kommer inn fra sør, vil kunne bli synlig fra hytta og fra høyereliggende områder. Denne delen av tiltaket vil ligge ca. 1 km fra yttergrensen av nasjonalparken. Med unntak av anleggsperioden vil tiltaket ikke bli synlig fra nasjonalparken.*
2. *Vi viser til kommentar nr. 5 under fylkesmannen i Nordland.*
3. *Vi viser til kommentar nr. 4 under fylkesmannen i Nordland.*
4. *Vi viser til kommentar nr. 2 under Beiarn kommune.*
5. *Småkraft mener det er synd at BOT går imot en utbygging av Muoidejohka kraftverk. En realisering av Muoidejohka kraftverk vil tilføre kommunen en eiendomsskatt på ca. 0,27 millioner kroner, næringslivet i kommunen vil oppleve økt inntjening, grunneierne vil få en ekstra inntjeningsmulighet og det vil bli produsert 19,8 GWh fornybar energi hvert år som tilsvarer bruken til ca. 1000 husstander. Med den dårlige lønnsomheten i dagens landbruk og mangel på nyetablering i distrikts-Norge vil denne formen for næringsutvikling kunne stimulere til videre landbruksdrift, bosetting og ny optimisme i området.*

Håkon Høyås sine kommentarer:

1. Jeg Håkon Høyås er eier av G.nr 34 Br.nr 2 som ligger på vestsiden av utløp Muoidejohka i Beiarelva. Jeg har ikke noe imot at elva blir utbygd men har en del innsigelser mot utbyggingen som vil berøre gården Stormyrhals.
2. Ved utløp til Muoidejohka i Beiarelva er det en fin fiskeplass som vil bli ødelagt hvis utløpet blir flyttet. Jeg krever at utløpet må være der det er i dag.
3. Muoidejohka er en av de få gytebekker i Beiardalen for ørret og senere laks når vi får lakstrappa reparert i Høgforsen en strekning på 150-200 m. Jeg krever at det må være minstevassføring på den elvestrekning og at det blir nok vann slik at det ikke blir tørrlagt i perioder.
4. Jeg ser også muligheter ved å ta rørgata rett ned fra fjellet og bygge kraftstasjonen 300 m ovenfor utløp i Beiarelva og bygge en kanal under lifoten til utløpet som er i dag i Beiarelva. Da vil det bli en strekning på 300 m som vil bli et ypperlig gyteelv for laks og ørret.
5. Tilførselsledningen må gå over eiendommen til Stormyrhals for å komme til nettet til Sjøfossen. Jeg krever at det ikke blir bygd luftspenn men at ledningen blir gravd ned i bakken.
6. Regulanten må også være med på finansieringen av reparasjonen av lakstrappa i Høgforsen, slik at vi får laksen oppover dalen.

Småkrafts kommentarer:

1. Småkraft er glad for at Håkon Høyås ikke går imot en utbygging av Muoidejohka kraftverk. En realisering av Muoidejohka kraftverk vil tilføre kommunen en eiendomsskatt på ca. 0,27 millioner kroner, næringslivet i kommunen vil oppleve økt inntjening, grunneierne vil få en ekstra inntjeningsmulighet og det vil bli produsert 19,8 GWh fornybar energi hvert år som tilsvarer bruken til ca. 1000 husstander. Med den dårlige lønnsomheten i dagens landbruk og mangel på nyetablering i distrikts-Norge vil denne formen for næringsutvikling kunne stimulere til videre landbruksdrift, bosetting og ny optimisme i området.
2. Her er det en misforståelse av planene. Samløpet mellom de to elvene vil ikke bli påvirket av tiltaket. Det vil ikke være praktisk mulig å flytte kraftstasjonen oppstrøms og samtidig forlenge strekning for gyting. Vi vil spesifisere dette i forbindelse med befarung 27. juni 2008.
3. Viser til kommentar nr. 2 til Beiarn kommune. Som vi tidligere har påpekt er fiskeinteressene i Muoidejohka nedstrøms planlagt kraftstasjon. I tillegg til dette vil omsøkt minstevannføring på 100 l/s fra 15.5 til 15.9 bidra til å sikre vannføringen i denne perioden.
4. Alternativet som her blir foreslått er ikke teknisk/økonomisk eller miljømessig interessant for Småkraft å søke om. Vi beholder derfor teknisk løsning som omsøkt.
5. Det vil være behov for å anlegge en ca. 250 m lang kabel fra kraftstasjonen til eksisterende nett. Det benyttes nedgravd kabel frem til eksisterende 22 kV nett.
6. Småkraft ser ikke hvorfor Muoidejohka kraftverk skal kunne belastes for et prosjekt som ikke kommer i konflikt med eller er en del av prosjektområdet for småkraftverket.

Tverrånes Gård og Forsmo Gård sine kommentarer:

1. ... Det er ikke holdbart at høring kun er kunngjort i distriktets aviser, og at verken beitebrukere, sausankerlag eller landbrukslag har vært høringsparter. Det vi ønsker oppmerksomhet mot med dette brevet er at høringsfristen ikke er overholdt, og at vi

som berørte parter ikke har fått anledning til å bli hørt, muligens fordi disse problemstillingene er oversett, og lite ivaretatt i saksutredningen.

2. *... Der fremheves at gjeterhytta som er oppsatt ved elva er en opprinnelig sauegjeterhytte, men at den mest brukes til jakthytte. Dette er en direkte feil opplysning! Hytta er bygd med blant annet tilskuddsmidler fra staten og sausankerlaget! Det er ikke lengre gitt anledning til å velge bort disse tilskuddene. Det betyr i praksis at om en person slutter med sauehold etter å ha satt i gang prosjektet, er den allikevel et "felleseie" for sauebrukerne i området! Hytta er uten tvil en gjeterhytte.*
3. *... Skal vi få en enda større risiko for at Muoidejohkaelva ikke blir et naturlig beiteskille vil det medføre at dyrene kan reise over et mye større område, dette er vanskelig nok i dag spesielt i forhold til det store antallet rovdyr i området.*

Småkrafts kommentar:

1. *Høringsuttalelsen er stilet til Beiarn kommune og vi ønsker ikke å kommentere saksgang der. Vi er imidlertid kjent med at saken er behandlet etter de retningslinjer som gjelder for småkraftprosjekt av denne størrelsen.*
2. *Vi takker for opplysningen.*
3. *Grunneiere i området er ikke kjent med Muoidejohkaelva sin viktige verdi som naturlig beiteskille. Småkraft understreker at det er søkt med 100 l/s i forbislipping i beitesesongen (15.5-15.9). Grunneier er kjent med at beitedyr i perioder passerer elven et godt stykke oppstrøms inntaksområde.*

Sørbøgda grunneierlag v/Håkon Høyås sine kommentarer:

1. *Vi har ikke noe imot at elva blir utbygd, men har en del innsigelser mot utbyggingen som vil berøre flere gårer i Sørbøgda grunneierlag.*
2. *Ved utløp til Muoidejohka i Beiarelva er det en fin fiskeplass som vil bli ødelagt hvis utløpet blir flyttet. Vi krever at utløpet må være der det er i dag.*
3. *Muoidejohka er en av de få gytebekker i Beiardalen for ørret og senere laks når vi får lakstrappa reparert i Høgforsen en strekning på 150-200 m. Vi krever at det må være minstevassføring på den elvestrekning og at det blir nok vann slik at det ikke blir tørrlagt i perioder.*
4. *Vi ser også muligheter ved å ta rørgata rett ned fra fjellet og bygge kraftstasjonen 300 m ovenfor utløp i Beiarelva og bygge en kanal under lifoten til utløpet som er i dag i Beiarelva. Da vil det bli en strekning på 300 m som vil bli et ypperlig gyteelv for laks og ørret.*
5. *Rørgata må graves ned på plasser som elg og bufe har trekkveiene sine.*
6. *Muoidejohka har i alle år fungert som sjølgjerde for bufe som beiter i området. Vi krever at det blir satt opp gjerde slik at beitedyra ikke kommer på avveier.*
7. *Tilførselsledningen må gå over eiendommen til Stormyrhals for å komme til nettet til Sjøfossen. Vi krever at det ikke blir bygd luftspenn men at ledningen blir gravd ned i bakken.*
8. *Regulanten må også være med på finansieringen av reparasjonen av lakstrappa i Høgforsen, slik at vi får laksen oppover dalen.*

Småkrafts kommentarer:

1. *Småkraft er glad for at Sørbøgda grunneierlag ikke går imot en utbygging av Muoidejohka kraftverk. En realisering av Muoidejohka kraftverk vil tilføre kommunen*

en eiendomsskatt på ca. 0,27 millioner kroner, næringslivet i kommunen vil oppleve økt inntjening, grunneierne vil få en ekstra inntjeningsmulighet og det vil bli produsert 19,8 GWh fornybar energi hvert år som tilsvarer bruken til ca. 1000 husstander. Med den dårlige lønnsomheten i dagens landbruk og mangel på nyetablering i distrikts-Norge vil denne formen for næringsutvikling kunne stimulere til videre landbruksdrift, bosetting og ny optimisme i området.

2. Vi viser til kommentar nr. 2 under Håkon Høyås.
3. Vi viser til kommentar nr. 3 under Håkon Høyås.
4. Vi viser til kommentar nr. 4 under Håkon Høyås.
5. Vannveien skal gå som boret sjakt ned til en tunnel som kommer ut i dagen ved ca. kote 320. Derfra skal vannveien gå som nedgravd rør fram til kraftstasjonen. Vi ser derfor ikke hvordan rørgata skal komme i konflikt med elg og bufe sine trekkveier.
6. Vi viser til kommentar nr.3 under Tverrånes gård og Forsmo gård.
7. Vi viser til kommentar nr. 5 under Håkon Høyås.
8. Vi viser til kommentar nr. 6 under Håkon Høyås.

Samarbeidsordninga for Beiarelvass kommentarer:

1. ... utvidelse av den lakseførende strekningen i Beiarelva med restaurering av laksetrappene fra Haugforsen og oppover. Blir dette prosjektet vellykket vil de deler av Muoidejohka nedenfor den planlagte kraftstasjonen være en del av den lakseførende strekningen. ... Vi krever derfor at utløpet blir på samme sted som i dag, at den nederste strekningen av Muoidejohka ikke blir forringet og at det stilles krav om en minimumsvannføring slik at elva ikke går tørr.
2. Videre bør det også stilles krav til regulanten om å være med finansiering av reparasjon av laksetrappene i Haugforsen slik at vi får utvidet den lakseførende strekningen av elva.

Småkrafts kommentarer:

1. Vi viser til kommentar nr. 2 under Håkon Høyås.
2. Vi viser til kommentar nr. 6 under Håkon Høyås.

Samedigge/ Sametingets kommentar:

1. ... sannsynlig at det kan være samiske kulturminner som hittil ikke er påvist innenfor det omsøkte området. Sametinget gjør samtidig NVE oppmerksom på at en befaring med påfølgende uttalelse ikke kan foretas før vi har mottatt en skriftlig aksept av vårt budsjettoverslag fra tiltakshaveren Småkraft as. Vi kan ikke foreta en befaring og gi en endelig uttalelse før en slik skriftlig aksept foreligger. Vi understreker at det ikke under noen omstendigheter kan iverksettes tiltak som innebærer markinngrep i det omsøkte området før det er befart og vi har avgitt vår endelige uttalelse, jf. §§ 8 og 9.

Småkrafts kommentar:

1. Småkraft har sagt seg villig til å betale for undersøkelsene til Samedigge/Sametinget.

Reindriftsforvaltningen Nordlands kommentarer:

1. ... tiltaket vil berøre reinens naturlige trekk mellom beiteområder. Etter det vi kan se, er det trekkleier i området både der det er planlagt kraftstasjon, og der det skal graves ned rørgate og bygges vei.

2. Dessuten planlegges det en permanent vei fra kraftstasjonen og opp langs rørgata til området ved overgangen mellom tunnel/sjakt og rørgate. Vi finner ikke begrunnelsen for hvorfor denne veien skal være permanent. ... Det bør derfor ikke gis tillatelse til etablering av en permanent anleggsvei. I det minste må det stilles krav om at den må være låst med bom dersom det skal vurderes å la anleggsveien være permanent. I slike tilfeller er det naturlig og vanlig at reinbeitedistriktet får egen nøkkel til bommen.
3. Når det gjelder kraftstasjonen, bør den plasseres slik at den blir minst mulig i veien for reinens naturlige trekk. Plassering bør skje i samråd med reindriften.
4. For øvrig må tiltakshaver ha fortløpende kontakt med reinbeitedistriktet etter hvert som anleggsarbeidet går framover. Det er viktig for å tilpasse anleggsarbeidet slik at reindriften blir minst mulig skadelidende. Det kan være snakk om mange typer tilpasninger, eks. midlertidig opphold i anleggsarbeidet når reinen er på vei gjennom området, detaljplanlegging av inntaksdam m.m.

Småkrafts kommentarer:

1. Basert på opplysninger fra reindriftnæringen om bruk av området vil mener vi at en realisering av prosjektet vil gi en liten reduksjon i tilgjengelig beiteareal. Over selve vannrøret vil det på sikt bli minst like gode beiteforhold som før tiltaket, men dersom anleggsveien opp til tunnelpåhugget opprettholdes, vil dette medføre et lite bortfall av tilgjengelig beiteareal. Byggeperioden for kraftverket er anslått til ca. ett år. I denne perioden må det forventes at tiltaket har en viss skremmeeffekt på reinen som oppholder seg i området det året.
Basert på opplysninger fra grunneiere i området er det ikke registrert rein i området på over 50 år. De negative konsekvensene for reindrift vil derfor etter vårt syn være marginale, og vil begrunne dette nærmere i forbindelse med befaringen med NVE og Reindriftsforvaltningen 27.6.08.
2. Det er ønskelig, men ikke nødvendig med permanent vei opp til påhugg for tunnel. Det er allerede anlagt vei inn i dette området for å ta ut skog. Dette vil også bli nødvendig i framtida. Vi mener derfor det er bedre å ha en permanent vei i stedet for å fjerne denne for så å bygge ny vei en gang i framtida. Vi har imidlertid ingen ting imot at denne blir stengt med bom for å hindre stor trafikk.
3. Plassering av kraftstasjon er nøye vurdert av teknisk fagpersonell. Vi ser ikke at kraftstasjonen vil ødelegge for reinens naturlige trekk.
4. Småkraft ønsker å ha en dialog med reindriften på lik linje med andre interessenter i prosjektet slik at en får signalisert og satt lys på hva som er viktig å hensynta ved en ev. bygging av Muoidejohka kraftverk.

Sjøfossen Energis kommentar:

1. Sjøfossen Energi AS har områdekonsesjon for Beiarn og Gildeskål kommune og er eier av fordelingsnettet hvor kraften skal innmates. Ut fra foreliggende kalkyle vil totale investeringer i nettanlegg fra Beiarn trafo frem til avgrening Muoidejohka kraftverk beløpe seg til totalt 13,4 Mkr, hvorav utbygger må påregnes å dekke ca. 7 Mkr. Da det er stor usikkerhet rundt øvrige etableringer i området er ikke disse hensyntatt i kalkylen.

Småkrafts kommentar:

1. Småkraft har meldt inn forventet produksjon og drift og har deretter mottatt et brev fra Sjøfossen Energi datert 2.1.2007, vedlegg nr. 6.1 og 6.2 i selve søknaden. Vi er klar over at det ved en ev. bygging kan bli krevd en tilknytningskostnad. Ved et positivt utfall av søknaden fra NVE, vil Småkraft i detaljeringsfasen ta kontakt med Sjøfossen Energi for å nærmere avtale.

Småkrafts konklusjon:

Beiarn kommune og lokale interesser er positive til en utbygging Muoidejohka kraftverk. Med vekt på god utforming av anlegget, og påfølgende opprydding mener Småkraft at ulempene blir opphevet av fordelene med tiltaket og at bygginga av kraftverket vil være miljømessig akseptabelt.

Nåværende og forrige regjering, samt stortingsflertallet, er opptatt av å redusere skadelige klimautslipp. Som et viktig ledd i å erstatte forurensende kraftproduksjon med fornybar og forurensningsfri kraft har myndighetene lagt til rette på ulike måter for bl.a. betydelig utbygging av småkraftverk.

Når det gjelder samfunnsmessige virkninger vil en eventuell utbygging som omsøkt styrke og utvikle eksisterende infrastruktur/næringsgrunnlag i området og i Beiarn kommune. Det vil også bidra til betydelig verdiskaping til regionen gjennom bruk av lokale entreprenører.

På bakgrunn av dette anbefaler vi NVE å gå inn for konsesjon på Muoidejohka kraftverk – i likhet med Beiarn kommune.”

Tilleggsopplysninger og kommentarer til disse

Etter befaringen og som følge av innspill i høringsrunden ba NVE Småkraft AS om tilleggsundersøkelser innen temaet moser og lav. I rapport fra GS-vegetasjonsanalyse av 13.10.2008 framkommer det blant annet:

” (...)

Verdivurderingene og begrunnelsene for disse som er skissert i den opprinnelige utredningen opprettholdes, da det ikke er dokumentert noen nye naturtyper eller enkeltarter som tilsier at verdien bør justeres. Det er lavt potensiale for rødlistede kryptogamer. Det vil si at verdien settes til middels.

Omfanget for biologisk mangfold vurderes til middels. Det er dokumentert svært frodige mosesamfunn langs store deler av elveløpet i disse tilleggsutredningene. Miljøet for moser vil bli sterkt influert av tiltaket. Hekking av fossefall i området der inntak er planlagt vil temmelig sikkert også være utelukket hvis tiltaket gjennomføres.

Under denne utredningen har det ikke vært tilgjengelig data for nærliggende vassdrag i tilsvarende økologiske miljø. Det virker imidlertid klart at Muoidejohkas løp og resten av influensområdet representerer et standardutvalg for landsdelen i hvert fall hva angår vegetasjonstyper og arts mangfold av planter inklusive kryptogamer. Det er som nevnt mye karbonat i Beiardalen, og temmelig sikkert mange elver som i større eller mindre grad har basekrevende arter både blant moser, lav og karplanter. Slike arter finnes imidlertid ikke langs Muoidejohka.

Avbøtende tiltak i dette prosjektet går først og fremst på minstevannføring i elva. En minstevannføring vil være avgjørende for at mosesamfunnene i størst mulig grad skal bli opprettholdt. Det virker imidlertid uunngåelig at de ikke blir noe forringet. Muoidejohka har stor dekning av moser både over og under vann, samt i en rekke mindre sprutsoner. Det er vanskelig å kvantifisere en minstevannføring som oppfyller formålet, men generelt kan en si at jo mer vann, jo bedre. En redusert vannføring i elva vil enkelte steder føre til gjengroing av skog langs kantene, og generelt at mosesamfunnene knyttet til selve vannstrømmen blir redusert. Der det er gradienter vil disse flytte seg innover mot de sentrale deler av elveløpet, og ekstremsonene blir kanskje borte.

Generelt er det gunstig for det biologiske mangfoldet at arealbeslagene blir redusert til et minimum. Det er også et poeng å ikke sette igjen kjørespor i terrenget. Disse vil fungere som dreneringskanaler og eroderes dypere. Skog vil revegeteres, men det er stor forskjell i hvor fort dette går. Lavproduktive skoger bruker mye lenger tid enn skoger med høyproduktivitet, og på snauffjellet kan det ta generasjoner. Det er imidlertid en forutsetning for en god revegetering at mikrotopografien danderes mest mulig slik den var før inngrep startet.”

Norges vassdrags- og energidirektorats (NVEs) merknader

Om søker

Småkraft AS eies av fem selskaper i Statkraftalliansen. Selskapet eies av Statkraft, BKK, Agder Energi, Trondheim Energiverk og Skagerak Energi. Småkraft AS har inngått avtale med grunn- og fallrettseierne langs Muoidejohka i Beiarn kommune for utvikling av vannkraftressursene i vassdraget.

Om søknaden

Det søkes om:

1. Etter vannressursloven, jf. § 8, om tillatelse til å bygge Muoidejohka kraftverk som beskrevet i søknaden.
2. Etter forurensningsloven om tillatelse til gjennomføring av tiltaket.
3. Etter energiloven om tillatelse til bygging og drift av Muoidejohka Kraftverk, med tilhørende koblingsanlegg og kraftlinjer som beskrevet i søknaden.

Beskrivelse av området

Utbyggingsområdet ligger på østsiden av Beiardalen om lag 40 kilometer fra utløpet av Beiarelva og en knapp mil oppstrøms samløpet mellom Beiarelva og Tollåga. Nedbørfeltet ligger i sin helhet i Beiarn kommune og elva drenerer et fjellområde fra om lag 1050 moh som for en stor del ligger innefor Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark.

Fra ca. kote 650 graver elva seg ned i et juv og faller bratt gjennom flere fossefall og møter Beiarelva på ca. kote 125.

Tiltaks- og influensområdet ligger fra om lag 100 meter over skoggrensa på 550 moh. Denne delen av Beiardalen er preget av til dels sure bergarter og sammensetningen består i hovedsak av gneis, glimmergneis og glimmerskifer samt et bånd av marmor midtveis mellom det påtenkte inntaket og kraftstasjonen.

Eksisterende inngrep i vassdraget

Det er i dag ingen fysiske inngrep i elven. Bortsett fra en gjeterhytte i det planlagte inntaksområdet samt noe hogst i den påtenkte rørtraseen er det ingen inngrep i området.

Teknisk plan

Overføringer

Det søkes om å ta inn to mindre sidebekker ved utbyggingen. Disse drenerer samlet et nedbørfelt på 0,62 km² og utgjør ca. 4 % det totale nedbørfeltet ved inntaket. Sidebekkene kommer inn i Muoidejohka ca. 70 meter fra inntaket for den østlige bekken og ca. 30 m for den som kommer fra vest.

Inntak

Det planlegges bygd en mindre betongdam, sannsynligvis en form for platedam, ved kote 640. Høyden av dammen vil være ca. 3 meter og den vil trolig ha en lengde på om lag 20 meter. Videre planlegges det en enkel inntakskonstruksjon med varegrind og stengeanordning på sørsiden av elven..

Det tenkes bygd terskler i de to sidebekkene som inntak for bekkeoverføringene.

Rørgate

Fra inntaket er det planlagt en 800 millimeter boret sjakt med lengde 340 meter ned til en tunnel på 550 meter som kommer ut i dagen på kote 320, omtrent på den eksisterende hogstgrensens. Derfra er det planlagt at vannet føres i nedgravd rør (700-800 millimeter) fram til kraftstasjonen.

Overføringene er tenkt lagt i nedgravd PE-rør, eventuelt i åpen grøft der det er hensiktsmessig, og vil samlet utgjøre en strekning på i underkant av 120 meter.

Kraftstasjon

Kraftstasjonen ønskes plassert ca. 160 meter oppstrøms Muoidejohkas samløp med Beiarelva, like nedstrøms fossen som utgjør et vandringshinder i Muoidejohka. Det vil bli gravd ut en kort kanal og senter turbin er planlagt å være på kote 144. Stasjonsbygget er planlagt med en grunnflate på ca. 80m² og det forutsettes en del graving for å få til et stabilt fundament for anlegget. Turbininstallasjonen skal utgjøres av en vertikal flerstråles Pelton med minste og største slukeevne på hhv. 0,07 og 1,7 m³/sek. Kraftverket er planlagt med en installert effekt på 6,9 MW.

Elektriske anlegg

Det elektriske anlegget består av generator med ytelse på 7,7 MVA ved generatorspenning på 3,3 el. 6,6 kV og en transformator for omsetting til 22 kV.

Det vil være behov for ca. 250 meter kraftlinje fra stasjonen til eksisterende 22 kV-nett. Linja er planlagt fremført som jordkabel.

Veier

Det planlegges en oppgradering av eksisterende traktorvei fram mot stasjonen samt noe nybygging over en strekning på 1500 meter. Det vil òg være behov for en anleggsvei langs rørgaten og søker anser det som hensiktsmessig at denne veien vedlikeholdes som permanent atkomst langs rørgaten. Det ønskes også å utbedre og bruke eksisterende hogstvei der det er praktisk.

Massetak og deponi

Masser fra tunnel og sjakt er tenkt brukt til veibygging og eventuelt deponert i stasjonsområdet.

Hydrologiske virkninger

Nedbørfelt til planlagt inntak er på totalt 13,99 km², herav 0,62 km² overført fra sidebekker som naturlig drenerer inn i Muoidejohka ca 30 og 70 meter nedstrøms det planlagte inntaket. Den spesifikke avrenningen er på om lag 65 l/s/km². Middelvannføringen er på 0,88 m³/sek og alminnelig lavvannføring er av søker beregnet til ca. 12 l/sek hvilket utgjør litt over 1 % av middelvannføringen.

5-pesentilverdien for vannføring i perioden 15.05-15.9 (sommer) er beregnet til 100 l/sek og til 6 l/sek for resten av året (vinter). Søker har foreslått minstevannføring tilsvarende beregnet 5-pesentil sommerverdi i perioden 15.5-15.9

På grunn av sen snøsmelting, fra midten av mai til midten av juni, er vannføringen høy i denne perioden og avtar deretter utover sommeren og høsten. Det forekommer imidlertid gjerne flere regnflommer utover høsten.

Midlere avrenning for restfeltet (0,98 km²) utgjør umiddelbart oppstrøms utløp fra stasjonen 51 l/sek. Dette vil være middelvannføring ved stasjonen uten slipp av minstevannføring eller overløp.

Produksjon og kostnader

Søker har beregnet gjennomsnittlig kraftproduksjon i Muoidejohka kraftverk til ca. 19,5 GWh fordelt på 2,8 GWh vinterproduksjon og 16,7 GWh sommerproduksjon. Det er i søknaden foreslått et minstevannsslipp på 100 l/s i perioden 15.05-15.09. Byggekostnadene er estimert til 38,6 mill. kr. Dette gir en utbyggingspris på 1,95 kr/kWh (2007).

Etter at søknaden forelå har områdekonsesjonæren, Sjøfossen Energi AS, beregnet konsesjonssøkers anleggsbidrag til 7,0 millioner kroner. Dette vil øke utbyggingsprisen til 2,30 kr/kWh.

NVE har kontrollert de fremlagte beregningene over produksjon og kostnader. Vi har ikke fått vesentlige avvik i forhold til søkers beregninger. Det vil likevel være søkers ansvar å vurdere den bedriftsøkonomiske lønnsomheten i prosjektet.

Arealbruk og eiendomsforhold

Anlegget vil legge beslag på 16,9 dekar nye arealer på permanent basis. Dette omfatter veier, rørstrasé, dam og inntak, kraftstasjon samt område for deponering av masser. I tillegg kommer 2,5 dekar under anleggsfasen som riggområde.

Småkraft har ifølge søknaden inngått avtale med Karl Johan Krokstrand og Vigdis Marianne Hansen som er grunneiere.

Forholdet til offentlige planer

Kommuneplan

Tiltaks- og influensområdet for det foreslåtte prosjektet, er avsatt som landbruks-, natur- og friluftsområde (LNF) i kommuneplanens arealdel for Beiarn. Dette er områder hvor bygging ikke er tillatt uten at det foreligger "særlige grunner". Dersom det gis konsesjon etter vannressursloven er tiltaket unntatt byggesaksbehandling etter plan- og bygningsloven, men skal være i samsvar med kommunale planer. Dette må avklares direkte med kommunen.

Samlet plan (SP)

Det er to prosjekter i SP som involverer det aktuelle vassdraget. Det ene er en mindre utbygging i Muoidejohka som utnytter et noe mindre fall i elva. Prosjektet har en installert effekt på 6 MW og vil kunne produsere 17 GWh/år og er unntatt SP. Det andre prosjektet innebærer en overføring av Muoidejohkvatnet samt Tverråvatna i Tverråga til Steinvatnet og 68411 Steinåga kraftverk. Dette kraftverket er plassert i gruppe 6 kategori II og har en installert effekt på 10,9 MW og vil kunne produsere 28 GWh.

Det omsøkte prosjektet utnytter en noe større fallstrekning enn alternativet som er unntatt SP i samme vassdrag ved at inntaket legges lengre opp i vassdraget. Det omsøkte prosjektet representerer derfor etter vårt syn en bedre ressursutnyttelse.

SP-68411 Steinåga kraftverk, som har en større årlig produksjon enn det omsøkte prosjektet er plassert i kategori II. Planlagte reguleringer og overføringer som vil berøre Muoidejohka ligger nå innenfor Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark og må etter vårt syn anses urealistiske. Vi mener derfor at NVE har myndighet til å avgjøre saken uten at dette er i konflikt med vannressursloven § 22.

Statkraft Grøner AS søkte i 2001 på vegne av Sjøfossen Energi AS om unntak for ordinær behandling i Samlet Plan (SP) for en utbygging av Muoidejohka.

To utbyggingsalternativer i form av elvekraftverk ble presentert. Det ene med inntak på kote 840, rett ved nasjonalparksgrensen, og ett med inntak på kote 700. I begge tilfellene skulle det etableres en enkelt inntaksdam og vannvei form av nedgravde rør.

Direktoratet for naturforvaltning avsto unntak fra SP og fremhevet konsekvensene for naturvern, landskap og friluftsliv som spesielt negative. Dette blant annet på grunn av at tiltaket vil medføre bortfall av flere kvadratkilometer med villmarkspreget natur og at reduksjonen av vannføringen i elva ville merkes svært godt.

Det nå omsøkte prosjektet må anses noe mindre konfliktfylt enn den opprinnelige søknaden om unntak fra SP da inntaket er trukket lengre ned og øvre del av vannveien legges i tunnel.

I ettertid er regelverket for Samlet plan endret. Etter Stortingets behandling av St.prp.nr. 75p (2003-2004) Supplering av verneplan for vassdrag er det nå vedtatt at vannkraftprosjekter med en planlagt installasjon på opp til 10 MW eller med en årsproduksjon på opp til 50 GWh er fritatt for

behandling i Samlet plan

Verneplan for vassdrag

Tiltaket kommer ikke i konflikt med verneplan for vassdrag. Inntaket er planlagt ca. en kilometer vest av grensen for Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark.

Inngrepsfrie områder (INON)

Ifølge søknadens miljørapport vil tiltaket medføre bortfall av ca. 3 km² villmarkspreget område. INON sone 1 og sone 2 blir reduseres med henholdsvis ca. 2 km² og ca. 1,5 km².

Nasjonale laksevassdrag

Beiarelva er i St.prp. 32, (2006-2007) " Om vern av villaksen og ferdigstilling av nasjonale laksevassdrag og laksefjorder" vedtatt som nasjonalt laksevassdrag.

Lakseførende strekninger utgjør i alt 31,1 km elveløp. I hovedelva vandrer laksen 27,5 km og videre vandring begrenses av vandringshindret Høgforsen. Dersom fisketrappene i Høgforsen blir restaurert vil laksen trolig kunne vandre 35 km videre oppover i vassdraget, og den nedre delen av Muoidejohka kan som en konsekvens av dette bli gyteområde for anadrom fisk.

Andre verneområder

Det er ikke annet vern som det planlagte inngrepet kommer i konflikt med. Tverråga, som grenser mot Muoidejohka i øst, ble tatt inn i verneplan i 2005.

Høring og distriktsbehandling

Søknaden er behandlet etter reglene i kapittel 3 i vannressursloven. Den er kunngjort og lagt ut til offentlig ettersyn. I tillegg har søknaden vært sendt lokale myndigheter og interesseorganisasjoner, samt berørte parter for uttalelse. NVE var på befaring i området den 27.6.2008 sammen med representanter for søkeren, grunneier, kommunen, fylkesmannen og reinbeitedistriktet. Høringsuttalelsene har vært forelagt søkeren for kommentar.

Beiarn kommune går, med visse forbehold, inn for den planlagte utbyggingen. De peker på at den eneste akseptable løsning hva vannvei for de to overføringene angår er å legge rørene i bakken i gravd eller sprengt grøft. Det påpekes også at det må installeres omløpsventil for å opprettholde en stabil vannføring nedstrøms kraftstasjonen ved uforutsett utfall. Beiarn kommune har ikke stilt krav om minstevannføring.

Kommunen krever også at det settes som konsesjonsvilkår at utbygger deltar i fiskefremmende tiltak i området med minimum kr. 20.000,- pr. år.

Fylkesmannen i Nordland konkluderer med å gå imot det planlagte tiltaket. Hovedårsaken er en reduksjon av villmarkspregede områder med ca 3 km² og verdien av biologisk mangfold som de mener er for dårlig belyst i søknaden. Om det likevel blir gitt en tillatelse til utbygging forslår fylkesmannen avbøtende tiltak i form av minstevannføring og omløpsventil i tillegg til at kraftstasjonen må plasseres slik at utløpet kommer oppstrøms vandringshinder slik at gyte- og oppvekstforhold for ørret blir minst mulig påvirket. Fylkesmannen påpeker også at det ved stikking av traseer for vei, vannvei og stasjonsområde må miljøverdier ivaretas og at rør og kabler må graves ned. Videre understreker fylkesmannen viktigheten av at stedegne arter får revegetere inngrepsområdet.

Nordland fylkeskommune går i mot den planlagte utbyggingen på grunn av de negative konsekvensene for inngrepsfrie områder, friluftsliv og landskap. Det bes om at det gjøres tilleggsutredning av biologisk mangfold i bekkekløften mellom kote 400 og kote 600 hvis NVE likevel går videre i behandling av søknaden. Om det gis konsesjon ber fylkeskommunen om at det samarbeides tett med reinbeitedistriktet ved detaljutforming av anlegget samt at alle forslag til avbøtende tiltak som Fylkesmannen i Nordland har kommet med blir gjennomført. De minner også om tiltakshavers aktsomhets- og meldeplikt jfr. kulturminneloven.

Sametinget har ingen merknader til søknaden da det ikke ble registrert automatisk fredete samiske kulturminner etter befaringen 27.6.2008. Skulle det imidlertid under arbeid i marken komme frem gjenstander eller andre levninger som viser eldre aktivitet i området ber Sametinget om at arbeidet stanses og melding sendes Sametinget omgående, jf. Lov av 9. Juni 1978 nr. 50 om kulturminner.

Reindriftsforvaltningen i Nordland er i sin høringsuttalelse skeptisk til prosjektet. De påpeker at det i søknaden ikke er nevnt at tiltaket berører reinens trekk. Reindriftsforvaltningen ser, sammen med Saltfjellet reinbeitedistriktet, ingen grunn til at anleggsvei opp til tunnelpåhugg skal være permanent og mener den bør fjernes etter at anlegget er bygget, subsidiært at veien lukkes med bom og at reindriftsutøverne får nøkkel til denne. Plassering av kraftstasjonen må skje i samråd med reinbeitedistriktet og det må være en fortløpende kontakt etter hvert som anleggsarbeidene skrider fram for å få til en optimal tilpasning av inngrepene og anleggsarbeidet i forhold til reinens trekk gjennom området.

Sjøfossen energi AS (nå Bodø Energi Nett AS) er områdekonsesjonær for det aktuelle området og har foretatt utredninger av fremtidig nettstruktur. På bakgrunn av dette har de kalkulert søkers eventuelle nettbidrag i fall en konsesjon gis.

Samarbeidsordninga for Beiarelva påpeker at Muoidejohkas nedre del er tilfluktssted for fisk og yngel under flomperioder og ved rensing av bekkeinntak lengre oppstrøms i vassdraget for slam. Videre at denne delen av elva utgjør oppvekstområde for yngel og er et godt område for næringsøk. Det kreves minstevannføring og at utløpet av Muoidejohka ikke blir flyttet pga. en utbygging eller på annen måte forringet. Sammarbeidsordninga krever også at det stilles krav om at tiltakshaver ved en eventuell konsesjon må bidra økonomisk til reparasjon av laksetrappene ved Høgforsen.

Forum for natur og friluftsliv i Nordland går imot utbygging på grunn av de negative konsekvensene denne kan ha på inngrepsfrie områder, landskap, biologisk mangfold samt gyteområder for ørret og potensielt for anadrom fisk.

Bodø og omland turistforening (BOT) har gjennom sammenslutningen Turistforeningene i Nordland sluttet seg til uttalelse fra Forum for Natur og Friluftsliv i Nordland som fraråder at det gis konsesjon.

BOT oppfordrer spesielt til behandling av enkelt søknader om utbygging av småkraftverk utsettes til en fylkesplan for småkraft foreligger slik at alle søknader innen et område gjøres til gjenstand for en helhetsvurdering.

Håkon Høyås sier i sin uttalelse at han ikke har noe imot at elva bygges ut, men er, på grunn av fisk og fiske, opptatt av at utløpet ikke må flyttes ved en eventuell utbygging og at det pålegges minstevannføring. Høyås krever videre at rørgata må graves ned og at regulanten av Muoidejohka må være med på å betale reparasjon av laksetrappa i Høgforsen.

Sørbygda grunneierlag har sammenfallende syn på utbygging som Høyås (over) og påpeker i tillegg at rørgate må graves ned på plasser der elg og bufe har trekkveier. Videre kreves det at det settes opp gjerde for å kompensere for tapet av Muoidejohka som "selvgjerde" ved redusert vannføring.

Tverrånes og Forsmo gård tar ikke stilling til for eller i mot utbygging i sin høringsuttalelse, men påpeker at Muoidejohkas betydning som beiteskille ikke er tilstrekkelig hensyntatt i søknaden og at redusert vannføring kan bidra til at beitedyrene kan spre seg over et større område enn i dag.

Tiltakets virkninger - Fordeler og skader/ulempes

Nedenfor har vi gitt en oversikt over hva NVE anser som de viktigste fordelene og skadene/ulempene ved den planlagte utbyggingen:

Fordeler

- Prosjektet vil i følge søknaden gi ca. 19,5 GWh i ny årlig fornybar energiproduksjon..
- Tiltaket vil bidra til næringsutvikling, lokal aktivitet og verdiskapning, samt kunne bidra til opprettholdelse av bosetting i Beiardalen.

Ulemper

- En utbygging vil medføre redusert vannføring i Muoidejohka og en reduksjon av inngrepsfrie områder, inkludert villmarkspregede områder.
- Tiltaket medfører fysiske inngrep som har landskapsmessige virkninger og reduksjon av elva som landskapselement.
- Tiltaket vil medføre en forringelse av mosesamfunnene i elva og kunne påvirke hekkeplasser for fossekall.

NVEs vurdering

Den planlagte utbyggingen gjelder etablering av et kraftverk med inntaksdam og to overføringer av sidebekker, sjakt/tunnel, nedgravd rørgate samt kraftstasjon og anleggsvei. Anlegget medfører nybygging og opprusting av ca. 1500 meter eksisterende vei fram til kraftstasjonen. Denne veien og bygging av anleggsvei langs rørgaten opp til tunnelen vil være den mest synlige delen av tiltaket. I tillegg kommer reduksjon av elvas verdi som landskapselement ved at det i lange perioder bare vil være minstevannføring og restvannføring som utgjør vannføringen i elva.

Beiarn kommune anbefaler å gi konsesjon, mens fylkesmannen, Nordland fylkeskommune, Naturvernforbundet i Nordland, Forum for natur og friluftsliv i Nordland og Bodø og omegn turistforening går imot. Sametinget, Reindriftsforvaltningen i Nordland, Sjøfossen energi, Håkon Høyås, Sørbøgda grunneierlag, Tverrånes og Forsmo gård og Samarbeidsordninga for Beiarelva tar ikke stilling til for eller imot, men påpeker ulike forhold gitt en utbygging.

Slipp av minstevannføring, nedgraving eller tildekning av rørgater, fjerning av anleggsvei anføres som de viktigste avbøtende tiltakene og endringsforslagene i forhold til opprinnelig plan dersom det gis konsesjon.

Det bemerkes også fra flere av høringsinstansene at det skal utarbeides en fylkesplan for småkraft i Nordland og at videre utbygging av småkraft bør bero til denne planen er ferdig.

Hydrologiske virkninger av utbyggingen

Utbyggingen vil gi en sterkt redusert vannføring på den berørte strekningen. Søker har foreslått en minstevannføring på 100 l/sek i perioden 15. mai til 15. september, tilsvarende beregnet 5-

percentilverdien for angjeldende tidsrom. Det er ikke foreslått minstevannføring for vinterperioden. Maksimum og minimum slukeevne er henholdsvis 1,7 og 0,07 m³/sek. Dette betyr at det i et midlere år vil være overløp ved inntaket i om lag 70 dager.

Overføring av to mindre bekker som i dag renner inn i Muoidejohka ca. 30 og 70 meter nedenfor det planlagte inntaket vil øke tilsiget med drøyt 4 %.

Biologisk mangfold

Biologisk mangfold i Muoidejohka på berørt strekning er først og fremst knyttet til fossesprutsamfunn i bekkekløften, bunndyrfauna og habitat for fossekall. Søknadens biomangfoldrapport og tilleggsundersøkelsen på moser og lav fastslår at det ikke er rødlistearter i influensområdet til tiltaket. Begge rapportene angir områdets verdi med hensyn til flora, vegetasjon og naturtyper til middels. Likeledes konkluderes det i begge rapporter med middels negativ konsekvens for det biologiske mangfoldet ved etablering av Muoidejohka kraftverk.

Det understrekes imidlertid i tilleggsundersøkelsen at det er et svært frodig mosesamfunn langs store deler av elveløpet, både over og under vann, samt i fossesprutsoner, og at dette vil bli sterkt influert av tiltaket. Minstevannføring må anses som det eneste realistiske avbøtende tiltaket, og rapporten konkluderer med at jo mer vann som slippes jo bedre.

Foreløpige resultater fra bekkekløftundersøkelsen som er gjort av BioFokus (sommeren 2008) og pågår i regi av Direktoratet for naturforvaltning og fylkesmannen viser at det ikke er registrert noen spesielt interessante arter i området eller miljøer som skilte seg spesielt ut.

Tilleggsundersøkelsen understreker at det er gunstig for det biologiske mangfoldet at arealbeslagene blir redusert til et minimum og at det i minst mulig grad settes kjørespor i terrenget. NVE er enig i den vurderingen og mener at det er særskilt viktig i det berørte området som til dels utgjøres av hogstfelt og som mindre grad enn skogvokste områder er motstandsdyktig mot erosjon. Vi mener at det er viktig i denne sammenhengen å ta hensyn til dette ved stikking av trasé og at anleggsaktiviteten foregår innenfor det angitte området. Dette er forhold som kan ivaretas av NVE ved godkjenning av detaljplaner og oppfølging i anleggsperioden.

Det framkommer også av tilleggsrapporten at det er observert fossekall mellom kote 500 og 600. Det fastslås videre at det finnes flere gode hekkeplasser og at det temmelig sikkert foregår hekking her. Ifølge rapporten fra tilleggsundersøkelsen vil framtidig hekking av fossekall i området der inntaket er planlagt "temmelig sikkert være utelukket". Vi forutsetter at denne antagelsen tar utgangspunkt i det omsøkte prosjektet med tilhørende forslag til minstevannføring.

Fossekallen kan få forringet livsmiljøet sitt dersom kraftverket blir bygget, men den er ingen truet art. Vi vil likevel påpeke at den er inne på Bern-konvensjonens liste over arter det skal tas hensyn til.

Mindre vannføring i elvene i hekkesesongen vil gi mindre fossesprøyt og lavere lydnivå fra fosser og stryk slik at hekkeplasser kan bli avslørt når ungene tigger etter mat. For å avbøte de reduserte hekkemulighetene kan det settes opp predatorsikre hekkedasser på egnede steder i tillegg til at det må slippes minstevannføring. Krav om hekkeplasser er tiltak som fylkesmannen kan vurdere å pålegge i ettertid gjennom standardvilkårene for naturforvaltning, mens minstevannføring og størrelsen på denne vil være en del av konsesjonsvilkårene som fastsettes av NVE.

Næringsgrunnlaget til fuglearten er bunnfaunaen av larvene til døgn-, stein- og vårfluer som kan bli svekket når det blir mindre vann tilbake i elven etter en utbygging. Slipp av minstevannføring som vil

sikre tilstrekkelig med vanndekket areal, strømningsforhold og åpent vann i elveleiene vinterstid, er nødvendig for at fossekallen skal ha tilgang på næring. Det finnes ingen entydige rapporter om hvor store vannføringer som må til for å opprettholde de kvalitetene som en hekkplass bør inneha, men undersøkelser antyder at det er størst sannsynlighet for fossekall i vassdrag med middelvannføring på minst 200 l/s.

NVE er av den oppfatning at minstevannføring vil være et avbøtende tiltak i Mouidejohka for både å opprettholde en tilstrekkelig del av det frodige mosesamfunnet samt gi fossekallen fortsatte hekkemuligheter. Det vil også være hensiktsmessig å stimulere hekkemulighetene for fossekall med kasser. Slipp av minstevannføring og tidvise overløp vil dermed etter vårt syn til en viss grad kunne ivareta elvas funksjon for arten.

Fisk

Det er ikke gjennomført fiskeundersøkelser i forbindelse med konsesjonssøknaden, men det konkluderes i søknaden med at fiskeinteressene i selve Muoidejohka er ubetydelige, men at det finnes gyteplasser for ørret der. Lokalt opplyses det at det tas en del ørret i området. Fisk på opp til to kilo er tatt ved osen av Muoidejohka.

Av høringsuttalelsen til Samarbeidsordninga for Beiarelva framgår det at dette også er en egnet lokalitet som tilfluktsted for fisk og yngel under flomperioder og ved slamutslipp i hovedelva ved rensing av bekkeinntak og tømning av slamdeponi. Det er ellers et godt område for næringssøk for fisk samt oppvekstområde for yngel.

Flere av høringsinstansene påpeker behovet for en omløpsventil for å unngå momentan, kortvarig tørrlegging ved driftsstopp. NVE er enig i at dette er et hensiktsmessig avbøtende tiltak både for å ivareta stedbunden ørret i nedre del av elva og fisk fra hovedelva som tidvis søker seg inn i sidelvene. NVE vil kunne ta dette inn som vilkår for å sikre at det blir ivaretatt.

Det påpekes også at det foregår et arbeid med å utbedre den eksisterende fisketrappen i Høgforsen for å utvide anadrom strekning. Ifølge argumentasjonen vil denne utbedringen kunne bidra til vandring i hovedelva til og forbi utløpet av Muoidejohka. Nedre del av Muoidejohka kan dermed bli gyteområde for laks og sjørøtt. NVE har vært i kontakt med fylkesmannen i Nordland og fått opplyst at det ikke er tatt noen beslutning om denne utbedringen skal foretas og at det for tiden utarbeides en kost/nyttevurdering av dette tiltaket. NVE forholder seg i sin vurdering til aktuell tilstand i vassdraget. Slik kraftstasjonen er tenkt plassert øverst på fiskeførende strekning, og med krav til omløpsventil og minstevannføring, ser vi heller ikke noen fremtidig konflikt med fiskeinteressene.

Landskap og inngrepsfrie områder

Den øvre delen av det påvirkede området går i en dyp bekkekløft og er i liten grad synlig fra Beiardalen. På nært hold er imidlertid fossekløften fra kote 600 til 400 imponerende og utgjør et mektig landskapselement. Fra Beiardalen og riksvei 813 er det den nedre delen av elva som er synlig på enkelte strekninger. Redusert vannføring i elva vil gi betydelig reduksjon av det landskapselementet disse delene av Muoidejohka utgjør, særskilt den nedre mest eksponerte delen. NVE mener det må slippes minstevannføring for å avbøte denne virkningen av tiltaket.

Slik inntaket er tenkt plassert og utformet vil det ut fra NVEs vurdering i liten grad være synlig fra dalen og fra Saltfjellet nasjonalpark (2000 km²). Inntaket er planlagt bygget uten at det lages en anleggsvei fram til det, og nødvendig utstyr og materiell er tenkt flydd inn. Vannveien utgjøres av

sjakt og tunnel fram til ca. kote 320. Videre ned mot kraftstasjonen vil imidlertid vannveien i form av nedgravd rør være svært godt synlig og vurderes til å ha stor negativ virkning på landskapet. Dette blir forsterket av at dette området utgjøres av et hogstfelt. Det er viktig at arbeidet som utføres gjøres skånsomt og at de berørte områdene holdes på et minimum. Over tid vil såret i landskapet vokse til og dette kan påskyndes ved en god plan for revegetering. NVE mener at inngrepet ligger innenfor rammen av hva som er akseptabelt i så måte når de nødvendige tiltak gjøres for å revegetere rørtraseen.

Vi er ellers enig med Beiarn kommune i at overføringsledningen fra de to inntakene må legges under bakkenivå for å unngå at disse danner skjemmende tekniske installasjoner.

Vi viser til våre merknader nedenfor under avsnittet "reindrift" angående planlagte vei opp til tunnelen.

Tapet av inngrepsfrie områder er av flere høringsparter påpekt som uheldig gjennom reduksjon av 3 km² villmarkspregede områder til INON sone 1, 2 km² fra sone 1 til 2 og ved at 1,5 km² INON sone 2 ikke lenger vil være definert som INON.

Områdene som berøres av utbyggingen er angitt å ha svært stor INON-verdi. Inngrepets omfang er, ut fra NVEs vurdering, likevel så vidt beskjedent at tiltaket kan gjennomføres i den form det er beskrevet i søknaden uten at det etter vårt syn har avgjørende betydning. Vi har i denne vurderingen også vektlagt at den nærliggende Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark omfatter et svært stort INON-område.

Kulturminner

Inngrepet er ikke vurdert å komme i konflikt med kulturminner, men både Nordland fylkeskommune og Sametinget forutsetter at eventuelle funn innrapporteres etter vanlig prosedyre. Dette er standardvilkår ved en eventuell konsesjon.

Friluftsliv

Beiardalen generelt er mye brukt som utfartsområde og som innfallsport til Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark. Muoidejokaområdet benyttes imidlertid ikke i særlig grad til denne typen friluftsliv. Det foregår imidlertid elgjakt i dalen i dette området og rypejakt på fjellet ovenfor det planlagte inntaket. Anleggsaktiviteten kan virke forstyrrende for dyrelivet, men utbyggingen vil etter NVEs oppfatning ikke ha noen varig negativ konsekvens for jakten i området. Gjennom å ta nødvendige hensyn i anleggsperioden synes konfliktnivået med disse interessene å være lavt.

Landbruk

Flere høringsinstanser påpeker Muoidejokas betydning som beiteskille ved normale vannføringer og konsekvensene det kan få om vannføringen reduseres betydelig. Dette er et forhold som må avklares direkte mellom partene og en eventuell kompensasjon for den ulempen må avgjøres på et privatrettslig grunnlag. En tilstrekkelig minstevannføring kan imidlertid avhjelpe dette problemet.

Samiske interesser

Sametinget hadde befaringsprosjektområdet 27.6.2008. Det ble ikke registrert automatisk fredete kulturminner ved befaringen. Sametinget har dermed ingen merknader til søknaden, men minner om rapporteringsplikten som inntreffer om det skulle dukke opp gjenstander eller levninger som viser eldre aktivitet i området under arbeider i marken.

Reindrift

I det berørte området er det naturlige trekkveier for rein, og rørinstallasjoner i dagen kan utgjøre hinder for reinens bevegelse. NVE mener at dette kan avbøtes ved at rørgaten graves ned på strekningen fra tunnelpåhugg til kraftstasjon. Det påpekes også av Reindrifftsforvaltningen i Nordland og Saltfjellet reinbeitedistrikt at anleggsveien som er planlagt opp til tunnelpåhugget kan medføre uønsket ferdsel som kan forstyrre reinen. NVE er enig i at denne situasjonen kan oppstå og mener at anleggsveien ved en konsesjon skal fjernes etter at anleggsperioden er over og deretter kun utgjøre et kjøresterkt underlag for lettere maskiner. Ved å involvere reinbeitedistriktet i planleggingen mener NVE at virkningen for reindriftnæringen er liten.

Samfunnsmessige virkninger

Tiltaket vil gi ny fornybar energiproduksjon i størrelsen 19,5 GWh pr år etter de foreliggende planer. Under anleggsperioden vil prosjektet medføre sysselsetting og lokal næringsutvikling i Beiarn kommune, samt at det vil bedre næringsgrunnlaget for tiltakshaverne/grunneierne.

Oppsummering

NVE har i sin vurdering lagt vekt på at tiltaket vil gi positive ringvirkninger lokalt næringsmessig og i form av ny, fornybar strømproduksjon på om lag 19,5 GWh etter den framlagte planen. Minstevannsføring gjennom hele året som et avbøtende tiltak vil redusere både de biologiske og i noen grad de landskapsmessige konsekvensene ved inngrepet. Berørt strekning av to bekker som planlegges overført er liten og har liten betydning for inngrepet generelt. En samlokalisering av rørtrasé og anleggsvei samt tilrettelegging for rask revegetering vil ytterligere redusere de negative konsekvensene. Fjerning og tilbakeføring av anleggsvei for rørgata etter byggingen er forhold som vil gjøre inngrepet mindre problematisk med tanke på landskapsmessige forhold og for reindriftnæringen.

NVEs konklusjon

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene av det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir Småkraft AS tillatelse etter vannressursloven § 8 til bygging av Muoidejohka kraftverk med overføringer av to sidebekker som omsøkt. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Dette vedtaket gjelder kun tillatelse etter vannressursloven.

Forholdet til energiloven

Det er også søkt om tillatelse etter energiloven til installasjon av elektriske høyspentanlegg og legging av 22 kV kabel/luftlinje fram til eksisterende linjenett. I ettertid har Småkraft AS uttalt at tilknytningen vil bli via jordkabel. Virkningene av linjetilknytningen inngår i NVEs helhetsvurdering av prosjektet og er ikke avgjørende for konsesjonsspørsmålet. Sjøfossen Energi AS har som daværende netteier og områdekonsesjonær kommentert linjetilknytningen og påpekt at Småkraft AS må betale anleggsbidrag for nødvendig opprustning av nettet i området basert på sin innmatede effekt. Det er kapasitet fra transformator og videre i nettet. Småkraft AS uttaler at de er villige til å betale anleggsbidrag for opprustning av nettet etter gjeldende regelverk. Fra 1.1.2008 overtok Bodø Energi Nett (BE Nett AS) som netteier og områdekonsesjonær i Beiarnområdet.

NVE vil ikke behandle detaljplaner før tiltakshaver har dokumentert at det er tilgjengelig kapasitet og at kostnadsfordelingen er avklart. Slik dokumentasjon må foreligge samtidig med innsending av detaljplaner for godkjenning, jf. konsesjonsvilkårenes post 4.

Områdekonsesjonær og skal ifølge søknaden stå for bygging og drift av anlegget. Vi finner det ikke nødvendig med en egen anleggskonsesjon etter energiloven for høyspenttilknytning til 22 kV nett. Nødvendige høyspentanlegg, inkludert transformering, kan bygges i medhold av nettselskapets områdekonsesjon.

Dersom Småkraft AS ønsker egen anleggskonsesjon, må det sendes inn søknad om dette når eksakt størrelse på elektriske installasjoner er klart. NVE kan da meddele egen anleggskonsesjon for kraftverket.

Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven

Post 1: Vannslipp

Følgende data for vannføring og slukeevne er hentet fra konsesjonssøknaden og lagt til grunn for NVEs vurdering av minstevannføring:

Middelvannføring	m ³ /s	0,92
Alminnelig lavvannføring	m ³ /s	0,01
5-persentil sommer	m ³ /s	0,1
5-persentil vinter	m ³ /s	0,006
Største slukeevne	m ³ /s	1,7
Minste slukeevne	m ³ /s	0,07

Småkraft har i søknaden foreslått en minstevannføring tilsvarende 0,1 m³/s i perioden 15.5-15.9. Dette tilsvarer ifølge søker 5-percentilen for denne perioden.

NVE mener det må slippes vann forbi inntaket hele året på grunn av landskapsmessige og biologiske hensyn. Disse hensyn omfatter primært fossefall og fuktighetskjære mosesamfunn samt hensynet til bunndyrfaunaen. Både utfra landskapsvirkningen og fordi vekstsesongen er i sommerperioden mener NVE at minstevannføring må være større om sommeren enn om vinteren.

På grunnlag av dette mener NVE at det skal slippes 100 l/sek i sommersesongen (1.5-30.9) og 10 l/sek resten av året. Dersom tilsiget er mindre skal hele tilsiget slippes forbi inntaket.

Dette vil gi om lag 0,5 GWh mindre i produksjon enn omsøkt, slik at produksjonen blir på ca. 19,0 GWh.

Totalt vil disse påleggene gi en produksjon på ca. 19,0 GWh i et midlere år.

Det skal ved etableres måleanordning for registrering av minstevannføring. Dataene skal forelegges NVE på forespørsel. Den tekniske løsningen for dokumentasjon av slipp av minstevannføringen ivaretas gjennom godkjenning av detaljplanen.

NVE presiserer at start-/stoppkjøring av kraftverket ikke skal forekomme. Driften av kraftverket må være slik at kjøringen blir mest mulig jevn, og med myke overganger. Det må installeres omløpsventil

med kapasitet på minst 0,5 m³/s for å unngå momentan, kortvarig tørrlegging ved uforutsett stans i kraftverket. NVE kan ved godkjenning av detaljplaner godkjenne annen teknisk løsning dersom denne oppfyller samme hensikt.

Post 4: Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn m.v.

Detaljerte planer skal forelegges NVEs regionkontor i Narvik og godkjennes av NVE før arbeidet settes i gang. Detaljer i prosjektet, som utforming av inntaket, støydempning, plan for revegetering og miljøtilpasning av kraftstasjonen med mer, ligger under denne post.

Vannveien skal gå i tunnel fra inntaket på kote 640 til kote 320. Adkomstveien til tunnelpåhugget skal etter at vannveien er ferdigstilt tilbakeføres til et kjøresterkt underlag. Rørgaten både for hovedvannvei og overføringer skal graves eller sprenges ned på resten av strekningen dersom NVE ikke godkjenner annet av miljømessige hensyn.

Endelig plassering og utforming av inntaksdammen må komme fram i detaljplanene. Utbygger må legge stor vekt på at rørgatetraseen blir så lite synlig som mulig etter at anlegget er ferdig.

Eventuelle terrengskader som følge av transport skal utbedres så raskt som mulig.

Ved utarbeidelse av planer for anlegget og tidsplan for fremdrift skal Saltfjellet reinbeitedistrikt involveres.

Post 5: Naturforvaltning

Vilkår for naturforvaltning tas med i konsesjonen selv om det i dag synes lite aktuelt å pålegge ytterligere avbøtende tiltak. Ev. pålegg i medhold av dette vilkåret må være relatert til skader forårsaket av tiltaket og stå i rimelig forhold til tiltakets størrelse og virkninger. Kravet om tilskudd til bygging av fisketrapp i Høgforsen som fremmes av flere høringspartnere avvises av NVE fordi dette tiltaket ikke har noen direkte avbøtende effekt på ulempen ved et kraftverk i Muoidejohka.

Post 6: Automatisk fredete kulturminner

Merknadene fra fylkeskommunen og sametinget kommer inn under dette vilkåret. Vi minner likevel om den generelle aktsomhetsplikten med krav om varsling av aktuelle instanser dersom det støtes på kulturminner i byggefasen, jf. kulturminneloven § 8 (jf. vilkårenes pkt. 3).

Post 8: Terskler m.v.

Dette vilkåret gir hjemmel til å pålegge konsesjonær å etablere terskler eller gjennomføre andre biotopjusterende tiltak dersom dette skulle vise seg å være nødvendig.

Andre merknader

"Forskrift om saksbehandling og kontroll i byggesaker" gir saker som er underlagt konsesjonsbehandling etter vannressursloven fritak for byggesaksbehandling etter plan- og bygningsloven. Dette forutsetter at tiltaket ikke er i strid med kommuneplanens arealdel eller gjeldende reguleringsplaner. Forholdet til plan- og bygningsloven må avklares med kommunen før tiltaket kan iverksettes.

Det er søkt etter forurensningsloven om tillatelse til å gjennomføre tiltaket. Det må søkes fylkesmannen om nødvendig avklaring etter forurensningsloven i anleggs- og driftsfasen. NVE har ikke myndighet til å gi tillatelser etter forurensningsloven.

Det har i høringsuttalelsene framkommet krav om tilskudd til fiskeforbedrende tiltak. Det er ikke vanlig å pålegge slike tilskudd i saker av denne typen. Vi vil også bemerke at etter vår oppfatning vil pålagt omløpsventil og minstevannføring i tilstrekkelig grad ivareta fiskeforholdene.

Verken Nordland fylkeskommune eller Beiarn kommune har bedt om at behandlingen av søknaden skal utsettes til det er utarbeidet fylkesvise, eventuelt kommunale, planer for småkraftverk. I tråd med Olje- og energidepartementets merknader i deres retningslinje for utarbeidelse av slike planer har NVE sluttbehandlet saken.